

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0422 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

God praksis
for elever i
Kristiansand

EN LITEN KLOSS LÅSER HELE VEGGEN

Planene klare
for flyktning-
boliger

Byggmestrene
diskuterer
medlemsutvidelse

En energi-
rehabilitering
av dimensjoner

Står på for å bli
Sørlandets beste
byggmester

ISOLA

DU PONT
Tyvek

Forskjellen ligger i teknologien

Isola Tyvek®

Norges mest fuktsikre vindsperre

- Spunnet i ett homogent sjikt
- 100 % membran – tvers igjennom
- Slagregnstett – testet for 600 Pa
- Tørker ut bygget raskt og sikkert
- 6 mnd. ubeskyttet uten kledning

the
Original
proven since 1990

KLIKK HER
FOR MER INFO

Tyvek®-duken 150 x forstørret

Bygg bedre, enklere

isola

BYGGMESTEREN

UTGAVE 04/22 - ÅRGANG 96

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,

Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON

ansvarlig redaktør

Direkte tlf: 917 21 550

E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØ

webansvarlig

Direkte tlf: 917 63 644

E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHER KROGDAHL

Direkte tlf: 948 84 001

E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger

Oppslag (385x260 mm): 37.990,-

1/1 side (185x260 mm): 27.100,-

1/2 side (185x130/90x260 mm): 19.150,-

1/4 side (90x130/185x65 mm): 10.550,-

Bilag: 18.750 - 39.900,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Christopher Kunø

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 21. april

NESTE UTGIVELSE: 23. mai

GRAFISK UTFORMING: Jan Almås

TRYKK: 07 Media AS

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34

E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER 2022

Papir + digital ordinær pris: kr 870,-

Papir + digital utland: kr 930,-

Papir + digital pensjonist/student/

medarbeider: kr 490,-

Digital ordinær pris: kr 715,-

F Fagpressen

Opplag: 5.290

Opplagskontrollert av

Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 39.000

(Kilde: Kantar Media Fagpresse 2018)

Litt mye Møllers tran

Når en Ap-Sp regjering overtar regjeringsmakta etter åtte år med blått styre, er det naturlig at den har et behov for å markere forskjell. Den vil vise at den skal stå for noe annet enn forgjengerne. Vi må antakelig forstå forslaget om innleieforbud i Osloområdet som et eksempel på dette behovet for å markere forskjell. Den forrige regjeringen virket jo tafatte i forhold til økende bruk av innleie i deler av byggenæringen selv om deler av bemanningsvirksomheten var herjet av sosial dumping og uverdige lønns- og arbeidsvilkår for de innleide. Regjeringens forslag griper inn i en kampsak for arbeidstakerorganisasjonene og partiene helt til venstre: Et forbud mot bemanningsbransjen. Til overmål legger den opp til at det kan gjøres unntak for bedrifter med tariffavtale.

To poeng på en gang.

Som markeringssak er den kanskje god, i hvert fall sett fra parti- og regjeringskontorer. LO er en av høringsinstansene som applauderer for at forslaget om forbud er «et godt og målrettet tiltak».

Intensjonen er nok også god, regjeringen vil ta grep for å stanse ulovlig og useriøs virksomhet som baserer seg på innleid arbeidskraft. Men siden det gjøres unntak for bedrifter med tariffavtale, virker forbudet som symboltunge politikk. Den foreslåtte innstrammingen i innleie vil ramme hardest i bedrifter som baserer seg på egne ansatte, men ikke har tariffavtale. Selv om de sjelden trenger innleide, vil de ikke kunne leie inn arbeidskraft om det aldri så mye oppstår et uventet og uforutsett behov i produksjonen. I motsetning til firmaer som har tariffavtale og som kan ha inn-

«Et forslag om innleieforbud basert på hastverk og symbolpolitikk, bør ende på forslagsstadiet.»

leie som del av forretningsmodellen. De som i større utstrekning har innleide, kan fortsette som før.

Blant arbeidsgiverne er reaksjonene naturlig nok sterke. Forslaget er for dårlig utredet og fremmet for raskt. NHO har fått lovforslaget juridisk vurdert og konkluderer med at det mangler hjemler i forhold til arbeidsmiljøloven, EU-regler og -direktiver.

Vi får håpe de juridiske vurderingene vinner fram når høringsinnspillene skal vurderes i departementet. At man nå får en ny anledning til å vurdere om dette holder vann.

For det vil være synd om forslag som får så store konsekvenser for mange bedrifter, blir stående selv om det åpenbart må være basert på at forslagsstillerne har tatt «litt for mye Møllers tran».

Per Bjørn Lotherington

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

INNHold

NYHETER

- Byggmestrene diskuterer medlemsutvidelse..... **6**
Planene klare for flyktningboliger..... **8**
Norges hus satte omsetningsrekord i fjor..... **10**
Det er viktig at dere får bygge utenfor
knutepunktene..... **12**
Hasteinnført midlertidig byggestopp i Oslo..... **16**
Anbefaler tilsyn ved milepæler i byggeprosjektet... **17**

REPORTASJER

- HasleTre er så enkelt at det kan demonteres..... **20**
Alle står på for å bli beste byggmester
på Sørlandet..... **28**
Energioppgradering av dimensjoner..... **32**

TØMREREN

- Virkelig praksis for vg2 elevene..... **39**
En drøm går i oppfyllelse for tømrmesteren..... **44**
Produktnyheter..... **48**

LAUG OG FORBUND

- En runde til om forbundets veivalg..... **50**
Region Øst går på for medlemsvekst..... **50**

Planene klare for flyktningboliger

Vil bli beste byggmester på Sørlandet

28

Energioppgradering av dimensjoner

Nyhet!

Vil du bygge skikkelige hus av god kvalitet? Gjør det enkelt!

KLIKK HER
FOR MER INFO

FERDIGPROSJEKTERTE BOLIGER FRA MAXBO PROFF

Nå lanserer Maxbo Proff et nytt huskonsept, som forenkler byggingen fra start til slutt. Som utbygger eller byggmester kan du nå tilby kundene dine ferdigprosjekterte boliger, uten å måtte binde deg til en spesifikk huskjede. Med vårt huskonsept får du alt du trenger av tegninger, mengdeberegninger, statiske beregninger og brannprosjektering i veiledende pris! Det er ingen skjulte kostnader, og du forholder deg enkelt til din faste kundekontakt hos Maxbo Proff.

Boligene kommer som eneboliger samt to-, tre, fire- og seksmannsboliger. Alle hustypene leveres som elementer, slik at byggeprosessen skjer raskt og effektivt og med minimalt av avfall.

Er du interessert i å sette opp kvalitetshus på en mer effektiv og bærekraftig måte? Snakk med noen som vet hva det vil si å være proff!

MAXBO Proff

Telemark hedrer Mustad Bygg med Fagopplæringsprisen

LANGESUND: Mustad Bygg er tildelt prisen som årets lærlingbedrift i Vestfold og Telemark.

Mustad Bygg AS drives i dag av byggmester Frederik Mustad og daglig leder Jørgen Mustad som synes det er stas å motta Fagopplæringsprisen.

– Vi har 32 ansatte og få innleide i selskapet. Tre av de

fire lærlingene vi hadde, fikk fast jobb hos oss i høst, og vi tar inn en ny nå over sommeren. På det meste var vi oppe i åtte lærlinger. Vi har hatt fokus på dette over mange år, med å rekruttere til bransjen. Det er litt moro at det blir lagt merke til og belønna med en pris som dette, sier brødrene Mustad.

Joakim Pedersen er en av mange ungdommer som byggmester Frederik Mustad har gratulert med godt bestått fagprøve i tømmerfaget. (Foto: Mustad Bygg)

NYHETER

BYGGMESTER-STYRET FORESLÅR UTVIDELSE OG NAVNEENDRING

OSLO: For å få større muskler i arbeid for tømmerfaget, og snu en nedgang i medlems-tallet, vil Byggmesterforbundets styre invitere gode tømmerbedrifter inn i varmen.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Forslaget er allerede luftet med tillitsvalgte og har vært en del av strategidiskusjonene som laug og lokalforeninger har hatt i vår. Nå kommer det opp som ett av tre forslag til landsmøtet i Bodø 20. mai. Alle de tre forslagene vil rukke ved forbundets mer enn 100-årige historie: Ett forslag handler om å fristille medlemmene fra NHO, ett om å utvide medlemskriteriene og ett om å endre navn som følge av den foreslåtte medlemsutvidelsen.

HANDLER OM FRAMTIDIG VEKST

Styret kommenterer forslagene slik i saks-papirene til landsmøtet:

– De foreslåtte endringene avklarer medlemsbedriftenes forhold til NHO, forbundets nødvendige forutsetninger for vekst, samt hvilken identitet og rolle forbundet skal ha i framtiden.

Styreleder Per Ove Sivertsen diskuterer medlemsutvidelse med styremedlem Jo Ivar Rostad og Thor Inge Gjærum (ryggen til) på konferanse med tillitsvalgte i februar.

TØMRERFAGET HAR STØRRE BREDDE

Styret argumenterer for en nødvendig medlemsvekst og påpeker at potensialet er større for raskere vekst om man også kan ta opp tømmerbedrifter som medlemmer. En forutsetning for tømmerbedriftenes medlemskap, er blant annet at de er aktive lærebedrifter og har god økonomi.

Flere medlemmer vil gi større styrke når tømmerfagets interesser skal fremmes overfor myndighetene, argumenteres det.

Tømmerfaget handler om mer enn topputdanningen i mesterbrevet. Det handler like mye om ungdommers yrkesvalg, skole og læreperiode, og unge, profesjonelle voksne i utvikling. Forbundet

Vebjørn er beste tømrerelev i Innlandet

ALVDAL: Vebjørn Spigseth på tømrerlinja ved Nord-Østerdal videregående skole, vant fylkesmesterskapet for tømrerelever i Innlandet.

Spigseth vant foran tre elever fra de andre skolene i fylket, Trysil, Gjøvik og Vinstra, forteller nettstedet Alvdaal midt i væla. Konkurransen som ble

arrangert i begynnelsen av mars, gikk ut på å bygge et hjørne i bindingsverk.

Spigseth sier til lokal-avisa at det er stas å vinne konkurransen og han synes det er spennende å representere Innlandet i norgesmesterskapet i Mandal.

kjemper for hele livsløpet i tømrerfaget og vil at medlemsmassen skal reflektere det, påpeker styret.

I forslaget understreker styret at forbundet fortsatt skal arbeide for at mesterbrevet er attraktivt og at mestrene har egne faglige fora og tilbud.

NASJONALT FORBUND

Om først landsmøtet går med på at tømrerbedrifter kan bli medlemmer, må også forbundets navn endres, foreslår styret. Det nye navnet bør bli Norges Tømrer- og Byggmesterforbund. Det vil gi klar beskjed om hvilket fag forbundet representerer og vil bidra til raskere rekruttering og et fotfeste som hele tømrerfagets organisasjon.

Styret legger vekt på at navnet må avspeile en nasjonal organisasjon. Skulle tømrer-utvidelsen ikke få det nødvendige flertall, har styret et subsidiært forslag: Byggmesterforbundet Norge.

KALD SKULDER FRA NHO

Helt siden Byggmesterforbundet sommeren 2020 vedtok å melde seg ut av BNL (Bygge-

næringens Landsforening), har forbundet hatt en avtale med NHO om en landsforeningsløsning. Slik styret i forbundet opplever det, har ikke NHO bidratt til et godt samarbeid som forutsatt i avtalen. Søknader om å opprette en landsforening for bygghåndverk, er avvist to ganger, seinest i slutten av mars. Det eneste løsnings byggmestrene er tilbudt, er å komme inn igjen i BNL-folden. Det blir ansett som uaktuelt fordi BNL ikke har endret seg tilstrekkelig til at en retur kan anbefales, heter det i dokumentene.

STÅR GODT PÅ EGNE BEIN

Fra kommende årsskifte har derfor verken Byggmesterforbundet eller byggmesterbedrifter noe tilbud om landsforeningsløsning i NHO. Styret foreslår derfor å kutte alle bånd med NHO. Bedriftsmedlemmer står fritt til å melde seg inn som direkte medlemmer i NHO.

I forslaget beroliger styret medlemmene om at andre organisasjoner klarer seg godt med en lignende selvstendig modell, og nevner spesielt Maskinentreprenørenes Forbund og Nordnorske Entreprenørers Serviceorganisasjon (NESO). ■

«GÅR I LAND PÅ KJERRINGØY»

Etter landsmøteforhandlingene får medlemmene gode anledninger til å bli kjent med den nordnorske naturen. Fredag kveld inviterer den lokale arrangementskomiteen til Saltenkveld på Arnøy sør for Bodø. Lørdag formiddag går hele følget «i land på Kjerringøy» som Halvdan Sivertsen synger i en av sine sanger. Det historiske handelsstedet er populært for bodøværinger så vel som tilreisende turister i sommermånedene.

Casco® MultiTech Verktøykasse på patron!

Fuger
og limer
under alle
forhold

Miljøvennlig
Overmalbar
7 farger

casco.no

Det første leilighetsbygget som er utviklet med tanke på flyktningboliger ble satt opp i Holtålen kommune i forrige flyktningestrøm. (Foto: Gauldal Bygg)

Planene klare for flyktningboliger

BERGEN: Myndighetene forbereder seg på at vi må ta imot mellom 30 000 og 100 000 flyktninger fra Ukraina. Norgeshus-kjeden er klar til å bidra med nye boliger.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Siden sist det var ventet mange flyktninger til landet, har Norgeshus hatt planer klare for to typer flyktningboliger med varierende leilighetsstørrelser.

– Planene fra 2016 er like aktuelle i dag, fastslo administrerende direktør Dag Runar Båtvik på Norgeshus kongress i Bergen første helg i april.

ETT PROSJEKT SOM EKSEMPEL

– Det kom ikke så mange flyktninger den gangen og det ble derfor ikke bygd så mange av disse boligene. Men vi fikk blant annet satt opp ett leilighetsbygg i samarbeid med Holtålen kommune.

Kjeden sørget selv for finansiering og inngikk 20 års kontrakt med kommunen som dermed får et tilbud om utleieboliger. Kostnadene til bygging er beskjedne og Husbanken yter tilskudd på 30 prosent av kostnadene. Med en langtids leiekontrakt med kommunen, løper forhandlerne liten risiko med slike prosjekter, hevdet direktøren.

– Å bygge slike boliger kan være viktige tiltak for forhandleren dersom det blir lavere aktivitet i vanlig boligbygging til neste år, poengterte han.

FOR ENSLIGE OG FAMILIER

De to leilighetsbyggene kjeden har utvik-

let, kan bygges med leiligheter som varierer fra ett til fem rom. De er lagt til rette for elementproduksjon og kan bygges raskt.

Ingen vet nå hvor mange flyktninger som kommer til landet, og heller ikke hvor lenge de blir boende.

– Mor og barn er ventet i første omgang, men også far kan komme etter om konflikten blir langvarig, og mange boliger i Ukraina blir ødelagt. Derfor må kommunene kunne tilby leiligheter med flere rom, poengterte Båtvik.

AKTIV OVERFOR KOMMUNEN

Kjeden er forberedt på å bistå forhandlere som vil bygge slike boliger. Båtvik oppfordret dem til ikke å vente på en forespørsel, men å være aktive overfor kommunen med tilbud om å bidra til å løse boligutfordringene de får når flyktningene kommer.

– Gå i dialog med kommunen. Kanskje har den en tomt, eller kanskje dere har en som kan egne seg til leilighetsbygg med flere leiligheter, oppfordret Båtvik

KJEMPEMESSIG KONSEPT

– Det er kjempemessig at Norgeshus har ferdig prosjekterte boliger når det igjen blir behov for flyktningboliger, mener Jostein Flå, daglig leder i Norgeshus Gauldal Bygg AS.

I forrige flyktningstrøm i 2015-16, satte firmaet hans opp ett leilighetsbygg i

Med Husbanktilskudd til bygging og langtids leiekontrakt med kommunene, blir risikoen liten for forhandlere som bygger flyktningboliger, mener administrerende direktør Dag Runar Båtvik i Norgeshus.

Holtålen kommune.

Boligene er egnet til elementproduksjon og har en kvalitet som passer godt for unge i etableringsfasen når flyktningene ikke trenger dem lenger, mener han.

Leilighetsbygget ble bygd med Gauldal Byggs egenproduserte elementer.

«BYGGEKLART» MÅ REGULERES

Firmaet vant også en konkurranse om å bygge ett leilighetsbygg for Melhus kommune i 2015. Men ennå er ikke den aktuelle tomte ferdig regulert.

– Dette viser at man må være tidlig ute med å kontakte kommunen. Selv om den kan ha mulige tomter, kan det gjenstå regulering og infrastruktur før den blir byggeklar. Kommunene burde være pålagt å ha tomtereserver som er regulert og forberedt på bygging. Behovet for boliger melder seg jo med visse sykluser, påpeker Jostein Flå. ■

***Jasså,
du stresser med å tette bygget
når det regner som verst?***

Mye dårlig vær i vente?
Stramme tidsfrister?
Engstelig for fremtidige skader?

Norgeshus satte omsetningsrekord i fjor

Marta Berg og Stig Fjellstad i Norgeshus Oppdal Bygg med prisen Årets forhandler i Norgeshus som de er overrakt av Benn Båtvik og Dag Runar Båtvik.

BERGEN: Forhandlerne i Norgeshus omsatte samlet for 3,8 milliarder kroner i 2021, den høyeste omsetningen noen gang i boligkjedens 34-årige historie.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Samtidig er gjennomsnittlig årsresultat 5,1 prosent hos de 130 forhandlerne.

– Selv om det er forskjell blant forhandlerne, er jeg stolt og fornøyd med resultatene. Nå har vi 14 bedrifter med årsresultat som er over 10 prosent! sa administrerende direktør Dag Runar Båtvik da han åpnet kjedens kongress i Bergen tidlig i april.

Kongressen som samlet 330 personer fra forhandlere og leverandører, handlet blant annet om ny strategi der bærekraft og miljø er ett av tre satsingsområder. Miljøboliger med lite klimafotavtrykk, solcellepaneler og kjøkkenhage på takterrassen, ble omtalt spesielt. Kjeden har også utarbeidet løsninger for rimelige flyktningboliger. (Se artikkel på side 8)

FORTSATT I ARBEIDSMILJØTOPPEN

Norgeshus-kjeden satser mye på godt arbeidsmiljø hos forhandlerne og ved hovedkontoret, og kan se tilbake på flere år med fjerdeplasser i den nasjonale kåringen Great Place To Work.

– I målingen i fjor er resultatene enda bedre enn tidligere, forsikret Båtvik som har store forventninger til å nå høyere

opp i 2021. Han trakk fram to eksempler: 97 prosent av de ansatte som svarte på undersøkelsen, sa at de er stolt av jobben sin, 93 prosent sa de har et godt sted å jobbe.

Resultatene i den nasjonale målingen blir kunngjort i slutten av april.

OPPDAL BYGG ÅRETS BESTE

Under festmiddagen på kongressen ble Norgeshus Oppdal Bygg kåret til årets forhandler. Firmaet vant prisen i konkurranse med flere andre forhandlere i kjeden.

– Vi har vurdert alle forhandlerne og målt dem på seks forskjellige kriterier før vi satt igjen med tre nominerte, fortalte administrerende direktør Båtvik ved prisoverrekkelsen.

TOK HALVE MARKEDET

Oppdal Bygg hadde stor vekst i årsmøtningen og et svært godt resultat i 2021. Igangsettingen var 35 prosent høyere enn året før, og firmaet bygde 11 boliger, halvparten av alle boliger som ble bygd på Oppdal i fjor. I tillegg bygde det 13 fritidsboliger. Oppdal Bygg har 27 ansatte.

De to andre nominerte var Norgeshus Egersund AS og Norgeshus Din Bolig AS, Ørsta.

BEST PÅ FOLK FOR TREDJE GANG

Basert på hva ansatte i bedriftene svarer i disse målingene, ble Norgeshus Ringstad Bygg AS, Nes i Akershus, kåret til vinner igjen. Firmaet vant også prisen i 2020 og i 2018.

– De ansatte er den viktigste suksessfaktoren for oss og arbeidsmiljøet blir derfor avgjørende. Når ansatte svarer så positivt om arbeidsmiljøet, gir det en god tilbakemelding på det vi driver med, sa en stolt Fredrik Ringstad da han mottok prisen.

De to andre nominerte var Stilbygg Kongsberg og Berntsen Byggservice AS, Tromsø.

HEDER OG ÆRE TIL FLERE

Det var flere som fikk heder og ære under festmiddagen. Norgeshus Din Bolig, Ørsta, vant prisen for årets prosjekt for en type tomannsbolig med takterrasse. De to andre nominerte var Norgeshus Agdenes Bygg & Montasje, Lenvik i Trøndelag, med en fritidsbolig, og Norgeshus Tømremester Kjetil Eriksen AS, Oslo, med en enebolig.

Norgeshus Mesto, Skien, ble kåret til årets markedsfører og Natre Vinduer vant prisen for årets leverandør, stemt fram av forhandlerne i kjeden. ■

MATAKI® HALOTEX TETTESYSTEM

Fortvil ikke; MATAKI® holder tett, også i byggeperioden

Fukt er verstingen på skadestatistikken. Løsningen med Halotex Xtreme vindsperre og Halotex RS10 undertak tåler slagregn i bøtter og spann.

Riktig montert, får du et komplett tettesystem med 30 års garanti. Én bekymring mindre og et klapp på skulderen for å leve opptil kravene!

Les mer om Halotex Tettesystem på mataki.no/halotex

Byggmester Sindre Sandberg (t.v.) og Per Martin Sandtrøen (Sp) møtes til en prat om boligbygging og sentralisering.

Det er viktig at dere får bygge utenfor knutepunktene

DRØBAK: – Vi ser at statlige planretningslinjer og knutepunktstrategier bør justeres slik at vi unngår økte boligpriser og sentralisering, sier stortingspolitiker Per Martin Sandtrøen (Sp) til byggmester Sindre Sandberg i Mesterhus.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

I Ottarsrudgrenda ved Drøbak har noen heldige småbarnsfamilier kommet seg inn på boligmarkedet.

– Vi stortrives og er veldig glade for at vi kjøpte her. Det er blitt et godt miljø med masse unger og liv, sier tømrer Joakim Hage. Her kjøpte han og familien et av de første rekkehusene i 2019. Siden da har prisen på drømmeboligen deres økt med to millioner kroner.

LAGER KNUTER PÅ BOLIGMARKEDET

Byggmester Sindre Sandberg er i mot dagens knutepunktstrategi slik den praktiseres i kommunene rundt Oslofjorden. Firmaet Frank Kristiansen AS møter store utfordringer når kommuner som Vestby, Ås og Nesodden legger bygge- og deleforbud på allerede regulerte tomter.

En årsak til Sandbergs problemer, er at kommunene må tvinge gjennom statlige knutepunktstrategier der 80 prosent av alle nybygg skjer i sentrum, mens bare

20 prosent av nybyggingen tillates i randsoner som Ottarsrudgrenda.

Slike reguleringer fører til tomtemangel og en enorm prisvekst på boliger som egentlig er rimelige å oppføre.

– Nå bør byggmestere si fra til politikere lokalt og på Stortinget at knutepunkter ikke virker. Ottarsrudgrenda ligger tre kilometer utenfor sentrale Drøbak. Men de som pendler herfra med egen bil eller buss, bruker mindre tid og forurenser mindre enn beboere i Drøbak med samme reisemønster. Å basere seg på at nye boliger bare skal bygges i «sentrum», gir null miljøgevinst og fører til unødvendig høye boligpriser, sier Sandberg.

Det kan bli lenge å vente for de som vil kjøpe nytt hus i området.

Nedenfor Ottarsrudgrenda ligger et ledig tomteområde som Mesterhus ønsker å utvikle med kommunen, idrettslag og andre parter. Sandberg håper at prosjektet lar seg realisere, men vet at det vil ta tid.

– Å bygge mer på bygda, er også bra for byene, mener Sandberg.

– Disse prosjektene i utkantene er viktige fordi de avlastet presset på byer og sentrumsområder der prisene eksploderer. Vi kan bidra til å senke boligprisene i byer og tettsteder om vi får lov til å bygge i randsonene, sier byggmester Sindre Sandberg.

STATLIGE RETNINGSLINJER ER FOR STRENGE

Stortingspolitiker Per Martin Sandtrøen fra Hedmark er på sin tredje knutepunkt-tur på få uker.

– Jeg har vært i Lofoten og Aurskog-Høland som sliter med de samme problemene, sier Sandtrøen til Sandberg og Hage.

– For Senterpartiet er det grunnleggende at hele Norge skal utvikles. Vi støtter byggmestere som Sindre og bedrifter som vil bygge opp landet vårt. De gjør at flere får den boligen de ønsker, sier Per Martin Sandtrøen (Sp).

I Aurskog-Høland er store områder av kommunen låst for videre nybygging. Det kan bare reguleres ut to nye tomter i randsonene hvert år.

– I Vestvågøy sliter de med å legge tilrette for boligbygging fordi boligene skal legges til kollektive knutepunkter. Nå bestemmer bussens stoppested hvor nye boliger kan bygges. Vestvågøy er jo et stort område og det er fantastisk at flere vil bo der. Men de får ikke lov, sier Sandtrøen som er medlem i Kommunal- og forvaltningskomiteen på Stortinget.

Han synes at de statlige retningslinjene er blitt urimelig strenge.

– Historiene dere forteller meg er egentlig en plan for sentralisering. Staten pålegger folk å bo så tett som mulig, nesten oppå hverandre. Det er unødvendig i et så stort og flott land som Norge, sier Sandtrøen som har tatt opp saken med kommunalministeren og varsler at retningslinjene skal gjennomgås.

– Vi har sagt det i Hurdalsplattformen: Kommunene skal få mer sjølråderett i boligsaker og vi vil legge til rette for mer boligbygging – spesielt i spredtbygde strøk, fastslår Sandtrøen.

– Familier vil ha rimelige boliger med plass, natur og nærhet til skole og idrett. Det får de her – ikke i sentrum av kommunen, fastslår tømmer Joakim Hage og byggmester Sindre Sandberg i Mesterhus.

Sandtrøen blir betenkt når han får høre hvordan prisen på rekkehusene i Ottarsrudgrenda har steget på tre år.

– Vi ønsker et Norge med små forskjeller mellom folk. Når det blir så vanskelig å bygge boliger og færre legges ut i salg, da eksploderer boligprisene. Det øker forskjellene mellom folk og engasjerer veldig. Vi har et klart mål om å forbedre dette, sier stortingspolitiker Per Martin Sandtrøen i randsonen utenfor Drøbak. ■

Byggmester Ulf Larsen møter endelig lokalpolitikere i Moss.

Politikerne i Moss vil ha bedre dialog om byggesaker

MOSS: – Vi kan ikke satse på eller søke om å bygge uten klare svar. Forhåndskonferanser og tydelig dialog må gjeninnføres, sier byggmester Ulf Larsen i møte med lokalpolitikere.

– Byggeregler kan bli enklere, men aldri enkle, sier Frank Ivar Andersen fra Byggmesterbundet til de 12 politikerne på Moss Hotel. Sammen med arkitekter og Byggmesterforbundet Region Øst møtes man for å gjøre noe med den sterkt kritiserte byggesaksbehandlingen i kommunen.

SØKER OG SATSER I BLINDE

– I dag er dialogen mellom kommunen og oss helt fraværende. Dette var jo bra før. Vi byggmestere samarbeidet godt med teknisk etat i Moss kommune i årevis. Men da Moss og Rygge ble slått sammen, forsvant dialogen. Vi føler at dette er et ledelsesproblem, forklarer byggmester Ulf Larsen fra Mesterbygg Moss.

Bedriften er en av mange som sliter med praksisen til den nye kommunens tekniske etater.

– At de gode, gamle dagene er over, må vi tåle, men selv i 2022 må det gå an å ha en faglig samtale om et byggeprosjekt. Det er viktig for alle parter. Vi ønsker å levere byggesøknader som er korrekte og svarer ut forventninger i kommunen. Ellers sender vi jo byggesøknader i blinde og får nei.

Ifølge Larsen er kommunens holdning i dag at en byggesak må være helt komplett og svarer ut krav som Mesterbygg Moss ikke vet om – før kommunen kan behandle den.

– Det er misforstått. En søknad skal ha tilstrekkelig med informasjon til at kommunen kan ta stilling til søknaden på det stadiet prosjektet er i. Først må vi vite om vi får lov til å bygge eller ikke. Ellers vet vi ikke om det skal investeres i prosjektet. Så må vi få spørre om hva vi kan bygge. Slik nærmer partene seg hverandre og avtaler detaljene i søk- ➔

naden. Sånn samarbeider vi med andre kommuner som Våler og Vestby, sier Larsen.

Byggmester Larsen er glad for at politikere i kommunestyre og tekniske utvalg endelig vil møtes om problemene.

– I dag har vi ikke dialog og nå tror jeg at politikerne i Moss må handle. Vi tror dette er mulig å forbedre, ellers hadde vi ikke turt å stå frem som vi har gjort i denne saken, sier Ulf Larsen.

MÅ PRATE SAMMEN

– Ansatte i kommunen og Byggmesterforbundet trenger åpenbart å møtes, sier Tomas Colin Archer (Ap) som bekrefter at det har vært utfordringer i samarbeidet mellom de tekniske avdelingene i Moss.

Dette skal kommunen ha tatt tak i og forhåpentlig vil det oppleves bedre etter hvert, forklarer Archer til Byggmesteren.

Archer er utvalgsleder i Plan, bygg og teknisk (PBT) og godtar ikke all kritikken mot saksbehandlingen i kommunen.

– Nei, jeg tar ikke alt for god fisk. Utbyggere gjør også feil i sitt arbeid med søknader og hvordan de henvender seg i byggesaker. Noen søker om en ting og gjør noe helt annet, de protesterer mot pålegg om geotekniske undersøkelser på feil grunnlag og så videre.

Men deler av kritikken er riktig.

– Vi ser at kommunen må snakke med en stemme. Vi har registrert mange klager på dette området og Moss kommune har satt igang et ganske stort prosjekt «En

– Byggesaksavdelingen må kunne svare oss på hva de ønsker. Da vet vi hva som må dokumenteres og når i en byggesak, sier byggmester og prosjektleder Ulf Larsen i Mesterbygg Moss

– Man burde prate mer sammen, sier lokalpolitiker Tomas Colin Archer fra Arbeiderpartiet i Moss kommunestyre.

enkler byggehverdag» for å løse en del av disse problemene, svarer Archer.

Utvalgslederen er litt overrasket over kritikken mot forhåndskonferansene.

– Dette burde kommunen være fleksible på, men jeg vet at kommunen har brent seg noen ganger på at ting som ble uformelt diskutert på forhåndskonferanser siden blir brukt som formelle tillatelser i byggesaker. Det har gjort at kommunen er blitt mer forsiktig til å uttale seg.

Archer vil at byggmestere og kommunen får en bedre dialog enn i dag.

– Man burde prate mer sammen. Som utvalgsleder, deltar jeg på møter med store entreprenører om utbyggingen av stasjonsområdene i Moss. Det er viktig med slike avklaringer som alle parter deltar på, sier Archer som skal ta opp noen av sakene fra dialogmøtet internt i kommunen.

– Vi ønsker ikke at kommunen skal forvanske byggesaker, men noe av kritikken blir ensidig. Vi har tatt tak i mange av tingene som kritiseres og skal jobbe videre for å bedre dette, sier utvalgsleder Tomas Colin Archer.

Regionleder Frank Pedersen i Byggmesterforbundet Region Øst mener at dialogmøtet han arrangerte ble en god start.

– Vi skal fortsette med arbeidet for å bedre dialogen i Moss. Målet er en kommune som sier «ja» til byggesaker når de kan og «nei» når de må. Ikke motsatt, slik det er i dag, sier Pedersen. ■

Maxbo Lier er kåret til kjedens beste varehus

OSLO: Maxbo Lier er kåret til «Årets Maxbo». – Dyktige medarbeidere og god planlegging i et vanskelig år, er forklaring på suksessen, sier varehussjef Dag Krogeide.

Han mottok prisen i høytidelige omgivelser på Akershus festning rett før påske. Krogeide driver varehuset sammen med 43 faste ansatte og totalt 75 medarbeidere, inkludert deltid og tilkallingsvikarer.

– Våre ansatte har sterk fagkunnskap, et stort engasjement og eierskap for arbeidsplassen, noe både privatkundene og «proffene» setter pris på, sier Krogeide.

– Maxbo Lier er en svært god ambassadør for faghandelkjeden Maxbo, sier Thomas Støkken, administrerende direktør i Løvenskiold Handel, som eier Maxbo-kjeden.

– Det står det respekt av hvordan varehuset har utført drifts- og salgsoppgavene, og hvordan det til enhver tid har vært à jour med HMS og stadig endrede krav gjennom pandemien, mener Støkken.

JUBEL FOR ÅRETS MAXBO: f.v. direktør Christina Stautland i Maxbo, varehussjef Dag Krogeide, teamleder Lise Kittilsen og konsernsjef og eier Carl Otto Løvenskiold av Løvenskiold Vækerø. (Foto: Erik N.H. Krafft)

Det som er profft med proffen, er at proffen er proff.

Proffen krever service

Vi stiller med fagkunnskap, hjelper deg med logistikk og administrasjon, dokumentasjon og planlegging av ditt prosjekt. Og godt vareutvalg selvfølgelig. Pluss kaffe.

Det er derfor vi sier vi er **PÅ LAG MED PROFFEN**

BYGGMAKKER

KLIKK HER
FOR MER INFO

Les mer på byggmakker.no/proff

Småhusplanen omfatter over 29 000 eiendommer i Oslo i de fleste småhusområdene i byen. (Illustrasjonsfoto: C. Kunøe)

Hasteinnførte midlertidig byggestopp i Oslo

OSLO: Før påske fikk over 80 000 huseiere varsel fra Plan- og bygningsetaten om at det nå er forbudt å bygge, rive eller gjennomføre andre store tiltak på eiendommene.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

Forbudet gjelder til en ny reguleringsplan er vedtatt for byens småhusområder. Planen har høringsfrist 31. mai.

– Vi ønsker å ta vare på småhusområdenes særpreg i Oslo og verne grønne kvaliteter. Vi vil derfor stramme inn Småhusplanen med mindre utbygging, sier byråd for byutvikling Hanna E. Marcussen.

Småhusplanen omfatter over 29 000 eiendommer i Oslo. De fleste småhusområdene i byen inngår i planen, men ikke alle.

– Vi ønsker å ta bedre vare på småhusområdene med mindre fortetting, samtidig reviderer vi høyhusstrategien

for å kunne bygge høyere på egnede steder ved kollektivknutepunkt, sier Marcussen.

Det er unntak, blant annet for innvendige endringer, fasadeendringer, mindre tilbygg og mindre bygninger som ikke skal brukes til beboelse. Søknader som ble sendt inn før det midlertidige forbudet ble varslet 6. april, vil ikke omfattes av forbudet.

RISIKERER STORE TAP

Vedtaket har skapt stor usikkerhet blant utbyggere og huseiere i Oslo.

– Byggestoppen fører til store endringer i en viktig del av markedet. Nå må mange stanse prosjekter eller tenke nytt. Tomter og prosjekter som er godkjent eller ble sendt inn før 6. april, har fått en helt annen verdi nå, sier en byggmester.

Advokat Jøran Kallmyr spår at byggestoppen vil påføre utbyggere store tap.

– Ikke bare utnyttelsen foreslås redusert, byggene skal også bli lavere. Reduksjonen for enkelte tomter blir dermed nesten en halvering. Noen områder i Oslo vest får faktisk en enda lavere utnyttelse, bare 12 % BYA. I tillegg blir det også slutt på å bygge seksjonssameier med flere eneboliger på samme tomt. Resultatet vil bli mange tusen færre boliger i Oslo, mener Kallmyr. ■

froyland

- Prisgunstig
- Kort leveringstid
- U-verdi 0,68
- Tilnærmet vedlikeholdsfritt
- Råtner ikke
- 60 års levetid minst
- En tilgjengelig leverandør

Norskproduserte
vinduer og dører i kompositt

froyland.no | tlf: 52 70 09 00
post@froyland.no

Rapport anbefaler tilsyn ved milepæler i byggeprosjektet

OSLO: Kontroll og tilsyn med byggesaker må forsterkes med tre konkrete tiltak, konkluderer en ny rapport utarbeidet for Kommunaldepartementet.

Rapporten foreslår å innføre tre av seks tiltak som departementet ønsket å få vurdert. Det gjelder tilsyn og kontroll ved gitte milepæler i byggesaken, økt ansvar til uavhengig kontrollør og krav om ansvarlig for koordinering av prosjektering, utførelse og uavhengig kontroll.

Oslo Economics og Holth & Winge har utarbeidet rapporten «Tilsyn og kontroll i plan- og bygningsloven» som kommer nå nesten to år etter at Byggkvalitetutvalget la fram sin rapport om tiltak for å sikre forsvarlig byggkvalitet.

HVOR BLIR DET AV BYGGKVALITETUTVALGET?

Byggmesterforbundet og flere fagforeninger i Osloområdet har nylig etterlyst departementets oppfølging av Byggkvalitetutvalget. Samtidig med at vurderingsrapporten er lagt fram, inviterer departementet til innspill med frist til 15. juni.

FIRE SJEKKPUNKTER

Den nye rapporten konstaterer at det oppstår byggfeil med store konsekvenser på visse stadier i en byggeprosess og at det derfor bør være kontroll ved fire milepæler: Ved innvilget byggetillatelse, byggeprosa, plassering av bygget og konstruksjon.

– Dette tiltaket mener vi vil styrke oppdagelsesrisikoen av alvorlige byggfeil, og ha en netto nytte knyttet til å unngå kostbar feilretting og potensielt forhindre alvorlige konsekvenser, heter det.

FØRSTELINJETILSYN BLIR FOR DYRT

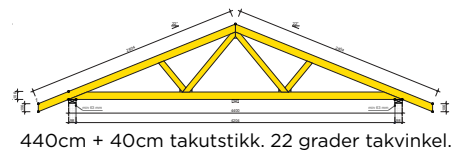
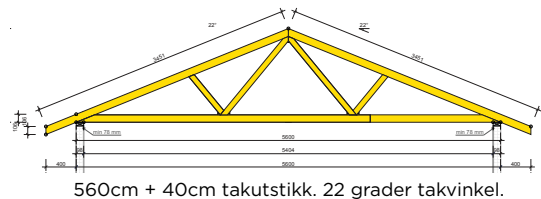
Førstelinetilsyn på byggeplasser kan på en enkel måte luke ut useriøse aktører, er det hevdet fra Byggmesterforbundet og andre aktører i byggenæringen. Kontrollen kan bestå av nødvendige tillatelser og produksjonsgrunnlag, HMS-kort, fallsikring og stillaser.

Men i rapporten konkluderes det med at slike tilsyn først og fremst rettes mot arbeidslivskriminalitet. Siden det ikke er en klar sammenheng mellom arbeidslivskriminalitet og byggkvalitet, og kostnadene ved slik kontroll kan bli altfor store, vil ikke rapporten foreslå slike tilsyn. ■

LAGERFØRTE TAKSTOLER

320cm. - 380cm. - 440cm. - 500cm. - 560cm. - 620cm.
Alle 22 grader, 450 kg/m². A-stol 620cm. 36 grader.

MODUM TAKSTOLER

Tlf: 92 03 11 71 - www.modumtakstoler.no

PROFFENE VELGER BORGGA

Ekstremt sterk profil for nordiske forhold - Høyprofilplate TR 136

- 136 mm profilhøyde, 930 mm dekkbredde
- Produseres i ønsket lengde
- Rask leveringstid

Standardhaller og tilbehør - raskt, enkelt og prisgunstig!

Et tilbud for deg som ønsker nye takplater eller en enkel stålhall til lav pris og rask leveranse
Skann QR-koden for kampanjen.

BORGGA®

Bygg uten bekymringer

Stålhaller og byggplater | Ring for tilbud 69 67 60 28

KLIKK HER
FOR MER INFO

Garantiansvar:

– ANBEFALER GARANTISTILLELSER FRA UNDERENTREPRENØRER

Lierhus AS er etablert av Byggmester Vidar Solberg i 2002 og holder til i Drammen. Selskapet har spesialisert seg på å bygge av ene-, tomannsboliger og mindre rekkehus i sitt nærområde, som defineres å være en times kjøretur fra hovedkontoret på Lierstranda. Selskapets gründer er fortsatt aktivt med i ledelsen, men ledertrøya ble overlatt til Pål-Morten Grande før nyttår i fjor.

KVALITET I ALLE LEDD

– Jeg kjenner selskapet fra innsiden gjennom å ha vært styreleder i 12 år og HMS ansvarlig siden 2020. Det har vært veldig

– Vi har et forpliktende kundeløfte; Ærlighet, dedikasjon og kunnskap. Det er vår ufravikelige filosofi. Det er dyrt å bygge i Norge, og kundene må kunne forvente en leveranse som innfrir forventningene, sier Pål-Morten Grande.

givende og jeg nølte ikke da jeg ble forespurt om å ta over som daglig leder. Det er fantastisk morsomt å jobbe i et selskap som har et så sterkt fokus på kvalitet i alle ledd. I tillegg til 40 egne tømrere har vi et nettverk av underleverandører som vi har samarbeidet med siden oppstarten i 2002. Det gir oss en sikkerhet for at vi kan gjennomføre en totalleveranse som holder høy kvalitet. Vi har lite reklamasjoner og er trygge på husene vi bygger.

– Men jeg vil også påpeke at vi ved større prosjekter og bruk av underentreprenører generelt, ofte krever garantistillelse fra underentreprenøren. Det er et risikoreduerende tiltak jeg vil anbefale alle totalentreprenører å legge inn i kontraktene. Da

unngår man ubehagelige overraskelser. Som totalentreprenør er det ditt firma som er ansvarlig, det er det viktig å ta med i vurderingen. Med garantistillelse fra underentreprenøren sover du bedre om natten, mener Pål-Morten Grande.

TRENGER SPESIALKOMPETANSE

– Det er mange krav som må oppfylles når man jobber i byggebransjen, og garantiansvaret er ett av dem. Selv er jeg utdannet jurist. Jeg opplever det som en fordel å ha en teoretisk utdanning i bunn med alle de kravene vi blir stilt ovenfor, det være seg alt fra byggetekniske spørsmål, til garantiansvar og HMS. Det kreves mye papirarbeid i byggeprosjekter, det vet alle som jobber med nybygg, poengterer Pål-Morten Grande.

Som jurist med «Avhendingslova» som spesialfelt og tidligere arbeidsområde, skulle man tro Pål-Morten greier seg uten ekstern rådgivningskompetanse når det gjelder forsikringer. Men det er avgjørende å trekke på kompetansen til rådgivere som har forsikring som sitt arbeidsområde, mener han.

– Alle kan ikke gjøre alt. Den spisskompetansen rådgiverne i Byggmesterforsikring sitter på, er helt uvurderlig. Jeg føler meg trygg på at vi har riktig dekning til enhver tid. Ikke minst setter jeg pris på at ledergruppa i Lierhus får besøk av rådgivere hvis vi har behov for det. Personlige relasjoner er viktig for meg, og det er en fordel at staben i Byggmesterforsikring består av folk med lang fartstid som kjenner vår bedrift. Dette er noe jeg setter stor pris på.

BYGGMESTERFORSIKRING - ET SELVFØLGELIG VALG

– Som medlemsbedrift i Byggmesterforbundet er valget av Byggmesterforsikring som forsikringspartner et naturlig valg. Prisene er konkurransedyktige, men det er totalpakke som er avgjørende for oss. Vi får tilført en merverdi fordi forsikringsrådgiverne har spisskompetanse på alle typer forsikringer som vi trenger i vår virksomhet. Rådgivningstjenesten og service-innstillingen er uovertruffen, sier Daglig leder Pål-Morten Grande i Lierhus AS.

HMS er viktig. Gutta fra underleverandøren Lierblikk AS har fokus på sikring i høyden. Her fra byggingen av tre eneboliger på Økern i Oslo for byggherren Efa Eiendom AS.

GARANTIANSVARET I PROFESJONELLE KONTRAKTER

Leder for Garantiafdelingen i Byggmesterforsikring, Cathrine Lier Øygarden (bildet), peker på betydningen av å opprette en Garantiforsikring.

– En garanti som opprettes hos oss er en selvskyldnerkausjon som stilles som sikkerhet for de kontraktsforpliktelsene som man har påtatt seg. Det betyr at garantien er en kausjon, der vi trer inn som kausjonist i de forpliktelsene og rettighetene vi stiller garanti for.

Uten en slik garanti kan arbeidene stoppe opp under oppføringen, dersom en av aktørene på en byggeplass skulle gå konkurs. I disse dager der prisene på byggevarer og forsinkede leveranser kan påvirke kontraktsarbeidet i henhold til tidsfrister, og medfølge økt konkursfare hos underleverandører. Så mitt klare råd er at man oppretter kontrakt og krever garantiforsikring hos sine underleverandører. Det rådet gjelder også i de tilfeller hvor man har samarbeidspartnere som man kjenner godt gjennom mange år og mange prosjekter. Det er tross alt byggmesteren som sitter igjen med svarteper, siden selskapet er ansvarlig etter Bustadoppføringslova.

PROFFE KONTRAKTER FOR SERIØSE BEDRIFTER

– I profesjonelle kontraktsforhold er det avtalefrihet som gjelder, sier Leder av Garantiafdelingen i Byggmesterforsikring, Cathrine Lier Øygarden. Hun påpeker imidlertid at det i de fleste Norsk Standard kontrakter ligger garantikrav, og at stadig flere velger å krysse av i boksen for garantistillelse og søke om entreprenørgarantier til gjeldende norske bygge-standarder som:

- NS 8405 og 8406- Norsk Bygge- og anleggskontrakt.
- NS 8407 – Standardkontraktene for totalentreprise og totalunderentreprise
- NS 8415 Norsk underentreprisekontrakt vedrørende utførelse av bygge- og anleggsarbeider
- NS8417 Totalunderentreprise

– Vi kan bistå deg med rådgivning når det gjelder kontraktinngåelse og garantibestemmelser, skreddersydd dine enkeltprosjekter, eller totalprosjekter. Her har våre medarbeidere lang erfaring og spisskompetanse innen feltet garantiansvar. Vi hjelper deg gjerne med å finne løsninger tilpasset ditt behov, smiler Cathrine Lier Øygarden.

BYGGMESTERFORSIKRING

WWW.BYGGMESTERFORSIKRING.NO

HasleTre blir et forbilde i materialbruk, byggetid og demontering til bruk i fremtiden.

X-fix er to treklosser som består av krysslimte lag. Disse bankes inn i ferdig freste spor på elementet som så låses.

HasleTre er så enkelt at det kan demonteres

OSLO: Det moderne massivtrebygget på Hasle samles med rene trebaserte knutepunkter i bjelker, vegger og dekker. →→

– Det er enormt mye detaljering i HasleTre. Vi begynner å bli ordentlige nerder på innfesting og har funnet ut mye på egen hånd. Det er jo det som er gøy, sier arkitekt Jørgen Tycho i Oslotre.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Fra første strek ville vi få til noe som er rasjonelt, et bygg som virkelig er tegnet for tre, sier arkitekt Jørgen Tycho i Oslotre AS.

Bestillingen fra byggherrene Höegh Eiendom og AF Eiendom var et innovativt trebygg som kan ombrukes.

– Her er det ingen perforerte bjelker, og trematerialene holdes så rene som mulig i konstruksjonen. Da beholder treet mer av sin annenhåndsverdi, forklarer Tycho.

Nå vil mange gjenbruke materialer fra eldre bygg. Ulempen er kostnadene.

– Vi ser hvor mye tid det tar å rense eldre teglstein eller bjelker. Skal det bli lønnsomt å gjenbruke det vi bygger nå, er færre skruer, fuger og lim en del av løsningen.

Næringslokalet står på en vanlig plassstøpt grunnmur og kjeller i betong. Elementene av massivtre i første etasje er forankret til betongen med beslag og skruer. Bærende elementer i trapp- og heissjakt er også delvis samlet med skruer. Noen spesielle skruer.

– Etter å ha tegnet og prosjektert mange trebygg, ser vi at vanlige skruer knekker litt for ofte om de må ut igjen på grunn av feil. Her brukes få og gode skruer med store hoder, sier Tycho som tror kontorbygget kunne klart seg helt uten stål.

– Alt er mulig, men det blir fort urasjonelt. HasleTre er et rimelig og konkurransedyktig næringsbygg som kan resirkuleres om hundre år. Det er prinsippet som vi håper at flere vil bygge etter, sier arkitekten.

HALVERTE MONTASJETIDEN

Det er tømrere fra selskapet Seltor som monterer HasleTre.

– De beregnet at to montasjelag trengte åtte uker. Nå er vi halvveis og ser at bygget er så enkelt å montere at det rekkes med ett lag på fire mann i fire uker. Seltor setter opp en etasje i uka, sier Tycho fornøyd.

Alle tekniske føringer er lagt i midten av bygget rundt heis- og trappesjakt.

– Innvendig blir det nedsenket himling – en flåte – der all teknikken går. Det er enkelt og gir et rent uttrykk inne. Og så får alle fagene som kommer etterpå en mye enklere jobb, sier Tycho.

Et viktig poeng er at byggelementene fra 15 x 3 meter og nedover brukes hele.

– Alle avstander er dimensjonert og tegnet i forhold til de elementene som Splitkon produserer. Her brukes hele plata hver gang uten avkapp.

DYBLER I BØK

Urgamle treforbindelser brukes i søyler og bjelker i Hasle Tre's fire etasjer.

RIMELIG KVALITETSFUGEMASSE MED DOKUMENTERTE LYD DATA

Fugemassen **GRAFT Akryl** lydisolerer **62 dB RW** med ensidig fuge 12mm dybde uten bakdytt. Hvis man fuger med større dybde, tosidig eller med bakdytt så vil man oppnå samme eller høyere lydisolering. Lydisoleringen gjelder kun fugemassen og ikke andre elementer i bygningskonstruksjonen. Testet i henhold til ISO 10140-2:2010.

GRAFT Akryl er en høy-ytelses kombinasjon av malerakryl og byggakryl som brukes inne. Den sprekker ikke, gulner ikke og krymper mindre enn andre akryl fugemasser. Kan overmales og veldig enkel å jobbe med. Den er helt fri for løsemidler å tåler bevegelse opptil 12,5%. Kan brukes på **BREEAM-NOR** og **svanemerkede** prosjekter. Fuger skjøter, tomrom og hull i vegg og gulv inne.

Les mer på graft.no

Vi har utviklet markedets enkleste fugeserie

GRAFT sine kjemiske sammensetninger er optimalisert og sørger for at jobben blir enklere. Smarte fargekoder og forklarende ikoner gjør at du raskt finner det riktige produktet. Våre sertifiserte fugemasser er dessuten lydisolerende og kan brukes på miljøprosjekter. Du kan være 100% trygg på kvaliteten – den er garantert. Og resultatet? Strøket. Hver gang.

GRAFT.NO

GRAFT®
-genialt enkelt

*Et nytt dekkeelement
heises forsiktig inn på
limtrebjelkene.*

*Slik vil HasleTre se
ut når det står
ferdig.*

Beslag med ZPRO-belegg

Korrosjonsbeskyttelsesnivå:

Innendørs

Outdoor

Ekstrem

Standard ZPRO A4 syrefast
etter 1400 timer i salttåke kammer

KLIKK HER
FOR MER INFO

Sterk overflate for utendørs bruk.

ZPRO-beslag og Impreg+ skruer er utviklet for bruk utendørs i normalt norsk klima.

ZPRO er en mellomting mellom pre-galvanisert stål og syrefast stål, men prismessig ligger ZPRO-beslagene betydelig lavere enn syrefaste beslag.

Vi anbefaler A4 syrefast i kystnære strøk.

SIMPSON
Strong-Tie

Christiania Spigerverk AS | +47 2202 1300 | strongtie.no

– Samtlige knutepunkter i bygget er festet med dybler av bøk. Pluggene er tørket ned til 6 prosents trefuktighet, så bankes de inn i limtreet som holder en fuktprosent på ca 12. Bøkedyblen vil suge til seg fuktighet og ekspandere med 17 prosent slik at konstruksjonen låses, forklarer Tycho.

Han liker å bruke slike treforbindelser.

– Slik har vi bygget med tre i tusenvis av år. Vi har bare glemt dem de siste hundre årene. Dessuten koster dyblene lite, sier Tycho som mener at de er grønnere alternativ til stålet i knutepunktene mellom søyler og bjelker.

Når Hasle Tre en gang skal gjenbrukes, drillles dyblene enkelt ut.

FØRSTE X-FIX I NORDEN

I andre etasje brukes en annen gammel metode – svaletaleprinsippet – for å skjøte og feste elementene i hverandre. I hvert skjøtepunkt er det frest ut en åpning, med form som en sommerfugl.

For å låse elementene i hverandre, bankes det inn to laminerte kryssformede trekiler med samme skråvinkel som åpningen. Ved eventuell demontering av elementene kan trekilene trekkes ut med en drill.

– Dette innfestingssystemet er fremtiden for trebygg. Det er første gang X-fix brukes i Norge – kanskje i Norden, sier Jørgen Tycho.

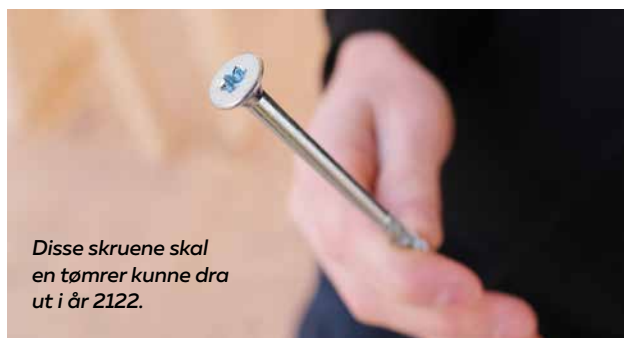
Med noen raske slag presses trekilene inn og låser elementene i hverandre. Siden lamellene i kilene er krysslimte, har de også god evne til å oppta strekk- og skjærkrefter.

– Montasjelaget måtte bli kjent med metoden. Ved bruk av mekaniske festemidler som f.eks. skruer, er det disse som trekker veggen sammen. Her skrur vi først på planer på baksiden for å holde elementene på plass, så tas de av igjen etter at trekilene er banket inn, forklarer Tycho.

X-fix er en kommersiell løsning utviklet av Schilcher

Gjennomføringene for tekniske anlegg er klare og venter på fagene.

Disse skruene skal en tømmer kunne dra ut i år 2122.

Trading & Engineering GmbH og som leveres av Hasslacher i Østerrike

– Nå går samling av dekker og vegger lynraskt. Presist blir det og, sier Tycho.

VARMT OG LUFTIG

Det er Redd Barna som flytter inn i Hasle Tre. De får det lunt på vinteren og svalt om sommeren.

– Hasle Tre blir et meget energigjerrig kontorbygg med godt innneklima. Massivtreet lagrer mye varme og når brukerne vil lufte, kan de åpne vinduene. Det er uvanlig i et bygg som sertifiseres som BREEAM Excellent, men vi mener den kontrollen gir økt komfort, sier Tycho.

Hasle Tre bruker naturlige materialer i hele bygget.

– Klimaveggene isoleres med trefiber og oppå dekkene skal vi teste ut Norges første trebaserte datagulv. Det er lette, flytende trelementer som også kan gjenbrukes, sier Tycho som mener at kontorbygget i Oslo blir en sunn arbeidsplass.

– Hasle Tre viser utbyggere at høy trebruk er både rasjonelt og bærekraftig. Men det viktigste er at alle som går på jobb her, får et sunnere innneklima og arbeidsmiljø. Her blir det godt å være i hundre år før materialene brukes om igjen, sier arkitekt Jørgen Tycho i Oslostre. ■

– Vi bruker toveis spenn i dekket. Slik kan vi spenne i begge retninger og muliggjøre et åpent rom for tekniske føringer i midten av bygget, sier Jørgen Tycho i Oslostre.

/VÅRE MEST FORNØYDE KUNDER SAMARBEIDER MED OSS OM PROSJEKTERINGEN

Vi gjør ingeniørjobben for deg, og tilbyr en rekke tekniske tjenester.

- Salgskalkyle
- Statiske beregninger
- Energiberegning
- Byggemelding
- Brannberegning
- Arbeidstegninger
- Mengdeberegning
- Lydberegning
- Energimerking

BREEAM®

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/

Monter

Du bygger - Vi tar oss av resten.

Alle står på for å bli beste bygg- mester på Sørlandet

Lærling Henrik Heffermehl sørger for å feste dekkeplasten før regnet setter inn.

Lærlingansvarlig Trond Hammen og daglig leder Oddleif Henriksen sørger for at lærlingene har varierte oppgaver i læretida.

Lærlingene Henrik Heffermehl og Tor Ove Vetrehus synes det er kjekt å bygge hus med elementer og raskt få tett bygg. Oddleif Henriksen er hjertens enig.

Tømrer Joakim Andersen Hauge fester vindspærreduken.

KRISTIANSAND: Helt siden Oddleif Henriksen startet egen virksomhet for 26 år siden, har målet vært å bli Sørlandets beste byggmesterbedrift.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Jeg innser at det er mange flinke byggmestre rundt oss, så om vi ikke er den beste, skal vi i hvert fall være like flinke som dem, smiler han nå. I BOH Bygg AS har han 40 gode medarbeidere som hver dag følger opp det ambisiøse målet.

– Vi er opptatt av å bygge kompetanse og har akkurat nå ni lærlinger. Dessuten er vi fem mestre. Tømrere som er interessert, blir oppfordret til å ta mesterbrevet, og får økonomisk støtte til det.

Henriksen brenner for å ta inn lærlinger, og ser det som den beste måten å rekruttere framtidige tømrere på. De aller fleste får jobb når svenneprøven er bestått.

LÆRLINGENE SKAL FÅ EN GODFØLELSE

Vanligvis har firmaet fem lærlinger. Det er forskjellige grunner til at de har så mange som ni nå.

– Tre av lærlingene nærmer seg svenneprøve, så vi er snart på vanlig antall igjen. Men vi tok inn fire ekstra fordi vi så noen gode kandidater vi bare ikke kunne si nei til. Noen er voksenlærlinger som vi gjerne har med oss. De er jo litt eldre, har arbeidserfaring og vet hva det vil si å jobbe, så de kan lett settes i arbeid. For lærlinger som kommer rett fra skolen, kan arbeidslivet bli en brå overgang.

Men uansett bakgrunn, blir alle satt i skikkelig arbeid fra første dag. Ingen skal overlates til ryddejobbene, forsikrer Henriksen.

Han legger vekt på at lærlingene skal få en godfølelse og ha det hyggelig på jobben sammen med kollegene.

IMPONERER SJEFEN

Den 20 år gamle lærlingen Tor Ove Vetrehus er akkurat ferdig med å tette det siste på taket i en enebolig da vi møter ham på en av firmaets byggeplasser. Det er varslet et kraftig regnvær, og sjefen er begeistret: – Det viser at lærlingen har lært seg å ta ansvar på byggeplassen. Han står på for å forhindre problemer som regnet ellers kunne forårsaket, fastslår Henriksen.

Her bygger de en enebolig som er satt opp med ytterveggene som uisolerte elementer.

– Det er artig å være med på, og fint at vi så fort fikk lukket bygget, mener Vetrehus og Henrik Heffermehl (26) som er voksenlærling på det tredje året.

De trives som lærlinger i bedriften fordi de får varierte oppgaver, bygger hus med elementer som her, eller prekutt, de har også vært med på ombygging av en butikk og rehabilitering.

Mellom boligene er det anlagt gatetun hvor bilkjøring begrenses og det blir plass til lek og sosial kontakt.

FAKTA

BOH BYGG AS, KRISTIANSAND

Etablert som Byggmester Oddleif Henriksen AS i 1996, skiftet navn til BOH Bygg AS ved årsskiftet. Oddleif Henriksen er eier og daglig leder. 40 ansatte som bygger nytt og rehabiliterer boliger og næringsbygg i Kristiansandsområdet. Driftsinntekter i 2020: 62,6 millioner kroner. Lærebedrift med ni lærlinger. Medlem i Byggmesterforbundet og Mesterhus. Oddleif Henriksen er nestleder i Kristiansand Byggmesterforening og leder i Opplæringskontoret for tømrerfaget i Kristiansand.

Flere av husene er smale med boareal i tre etasjer.

Boligområdet Drangsvann ligger høyt og god utsikt er ivarettatt med store vinduer.

På badeplassen er det lagt opp til kos og avslapning i varmere vær enn midt i mars.

SAMLES FRA FLERE BYGGEPLASSER

– Miljøet er godt, og vi samles med de andre tømmerne og lærlingene i dette feltet til pizzalunsj på fredagene. Så kan vi bli kjent med flere enn de vi jobber tetttest med, sier de to lærlingene.

– Sånn skal det være, skyter Oddleif Henriksen inn, han liker det han hører: – Vi legger opp til samlinger for alle de ansatte én gang i måneden. De arbeider på så mange forskjellige steder at det er godt at de kan samles iblant. Så får de informasjon om bedriften og noe å spise. Vi startet med frokost, men de foretrekker visst ettermiddagsburger! At ansatte tar egne initiativ og møtes på fritida, er med på å skape godt arbeidsmiljø, mener Henriksen.

KONKURRENTER GJØR HVERANDRE GODE

I det store boligprosjektet Drangsvann der vi møter de to lærlingene, er byggmesterfirmaet ett av tre som har oppdrag. Nå er de i gang med de to første byggetrinnene som skal bestå av til sammen 235 enheter. BOH Bygg AS bygger hovedsakelig eneboliger, Roger Aamodt Eiendom bygger eneboliger i rekke og kjede, og OBOS Block Watne har sine boligtyper i leiligheter.

– Vi er jo konkurrenter, men her gjør vi hverandre sterke. Vi samarbeider godt og dette kan være innledningen til samarbeid også i andre prosjekter, antyder Henriksen.

Prosjektet eies av investorer som inngår avtaler med byggefirmaene om den trinnvise utbyggingen. Totalt vil prosjektet romme 1 900 enheter og bli som en ny bydel i Kristiansand når det er ferdig utbygd om omkring 20 år.

MODERNE I TRE ETASJER

Henriksen er opptatt av at boligene skal ha god kvalitet.

Firmaet lover på nettsidene at de ikke overleverer boliger før kunden er fornøyd. Eneboligene har en moderne form, mange av dem med boareal fordelt på tre etasjer. Det er to arkitektfirmaer som har tegnet dem, Nordic og Rambøll, men de er plassert gruppevis i området og står godt i stil til hverandre.

Mange hus er innflyttet og boligområdene tar form. Det er lagt opp til gatetun mellom boligene, romslige lekeplasser som er godt plassert i feltet. Boligområdet får dessuten en rekke kvaliteter som kan trekke friluftinteresserte: Drangsvann er en innsjø der det er opparbeidet badeplasser, sandvolley og kajakkhotell, mange turstier og lekeplasser til sommer og vinter. ■

Viktig faglig miljø i Byggmesterforbundet

– Det faglige miljøet jeg finner og muligheten til å hente kunnskap i et fagmiljø, er noe av det beste med å være medlem i Byggmesterforbundet, mener Oddleif Henriksen. Han har vært medlem lenge og benytter seg av forsikringer og garantiordninger som tilbys gjennom Byggmesterforsikring.

Nå ivrer han for at flere av medlemmene i Kristiansand Byggmesterforening også skal bli medlemmer i forbundet.

– Med royalsaken og de kraftige prisøkningene på materialer det siste året, ser vi hvor viktig det er å være del av et fellesskap. Jeg synes Byggmesterforbundet har stått godt på for medlemmene i disse sakene, sier Henriksen.

EN ENERGI- OPPGRADERING AV DIMENSJONER

BØNES, BERGEN: Fire lavblokker fra tidlig 1980-tall kles opp på nytt fra topp til tå under enorme teltbygg.

Arild Kolltveit og Cato Hagen konstaterer at de sparer tid på tildekking og at det derfor er lettere å holde kontroll på framdriften når de arbeider under tak.

FÅ FAGLIGE UTFORDRINGER

– Vi møter ikke så mange faglige utfordringer her, for vi forholder oss stort sett til kjente materialer og løsninger, forteller daglig leder Arild Kolltveit og prosjektleder Cato Hagen.

– Men det er mange andre utfordringer. Det handler om logistikken med materialer som skal ut og inn fra teltet som omgir hele leilighetsbygget vi jobber på. Og det handler om materialleveranser som har vært forsinket eller kommet i siste liten, og sterkt økende priser underveis, særlig på trelast, utdyper den daglige lederen og prosjektlederen når vi møter dem på byggeplassen.

GLAD FOR AT DET BLE OVERBYGG

– Tak over tak var ikke med i det opprinnelige tilbudet, men vi foreslo det. Vi argumenterte med at vi ville være usikre på framdriften om vi måtte dekke til hver ettermiddag og åpne igjen om morgenen, måke snø og på annen måte rigge byggeplassen før vi kunne komme i gang. Heldigvis valgte borettslaget å gå for det selv om det ble en betydelig tilleggskostnad. Det er en stor fordel for oss at vi kan komme i gang og holde på hele arbeidsdager uten all rydding og rigging som vi ellers ville ha vært nødt til, forklarer de.

– Det har vært helt topp å ha tak over oss i dette arbeidet, fastslår også tømrer Øystein Løvik. Han har erfaring fra en annen takjobb der de måtte dekke til hver dag.

– Her er det en ekstra fordel at det er tørt når vi legger takstein. Den er jo glasert så vi ikke kan gå på den når det regner!

LAGRER OG FRAKTER PÅ STILLASENE

Stillasentreprenørene valgte å bygge så breie og kraftige stillaser at det går an å trille jekketraller med materialer på dem. De kan også brukes til å lagre materialer, så leveransene er løftet inn i den ene enden der det har vært åpning til et repos i hver av etasjene.

Stormene som herjet Vestlandet flere ganger tidlig på vinteren, understreket at teltoverbygget var nødvendig. Før den første vinterstormen, måtte stillasentreprenøren bardunere stillasene med flere fester i fjell. ➔

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Målet er at de nesten 40 år gamle leilighetene som har vært trekkfulle og kalde med til dels dårlig innneklima, skal få en standardheving opp mot dagens forskriftsnivå. Dermed skiftes og etterisoleres taket, veggkledningen skiftes og veggene etterisoleres, og alle leilighetene får innlagt balansert ventilasjon.

Jobben er det byggmesterfirmaet K A Løvik som har. I snart ett år har de skiftet tak, vinduer og kledning og tilleggisolert ei av lavblokkene, og kommet langt med den andre.

Den andre blokka er fullstendig kledd inn for å sikre arbeidet mot vær og vind. Stillasene er bardunert for å stå imot sterke vinder.

Alle er godt fornøyde med rehabiliteringen som nå er ferdigstilt på den første blokken: (f.v.) Toni Lunde, Dennis Heggernes Ludvigsen, Børge Engelsen, Eirik Kristiansen, Øystein Løvik, Denny Opsahl, Emil Løvik Hagen, Wojciech Markulak, Stein Ivar Salvesen, Andrei Levtsenkov, Joachim Misje, Cato Hagen og Lencho Bushura.

Øystein Løvik og Morten Gundersen bærer opp nye isolasjonsmatter som skal legges på det eksisterende undertaket.

Den tredje av blokkene står snart for tur.

UNNGIKK PROBLEMER MED TIDLIG BESTILLING

Materialmangel har vært utfordrende i prosjektet. Mangel på aluminium til vinduer og balkongdører forsinket leveransene, en liten chip til ventilasjonsanlegget var mangelvare, men ble levert i tilstrekkelig antall til monteringen skulle starte. Heller ikke Cembrit-kledningen var så lett å få som antatt, men med tidlig bestilling ble den også levert i tide. Kolltveit sier han er glad for at de har så god forbindelse med byggevareleverandøren slik at de kunne bestille det de trengte i god tid, og ha det liggende på leverandørens lager.

DOBBELT GEVINST MED ISOLASJONSLØSNING

Trelastprisene som skjøt i været, ble selvsagt mer enn merkbare. Her trengtes det atskillige meter med stender, lekter og sløyfer. Men den faste veggplata Glava 31 i tykkelse 68 mm viste seg å ha to fordeler for prosjektet. Ikke bare

forhindrer den kuldebruer fordi den dekker underliggende stendere. Den sparer også en påføring av 2 x 4. Trelasten hadde en prisøkning på 138 prosent fra anbudet var levert til den skulle bestilles. Det var en prisøkning som ville spist av firmaets dekningsbidrag.

EN PLANK SOM SPISER SAGBLAD

– Cembrit fasadeplank av fibersement var et nytt produkt for tømmerne, forteller Kolltveit og Hagen. Den er 8 mm tjukk, 18 mm bred og 3 600 mm lang. Den kan knekke lett, men må kuttes med en kutter. Sagblader blir spist om de må brukes på den.

Siden den er så tynn, måtte den legges dobbel om den skulle erstatte rekkverket på verandaene. I stedet blir det satt opp glassrekkverk som vil koste omtrent det samme, og gi beboerne mer lys og utsyn enn de hadde fra før.

– Det er litt å passe på, men det er ingen heksekunst å ➔

KLIKK HER
FOR MER INFO

DE VAKRESTE TERRASSENE HAR SKJULT INN FESTING

VÆR KLAR TIL NY TERRASSESESONG! TEST SMART VERKTØY GRATIS.

Vår spikerpistol Edgefast er for proffene som liker å bygge terrassene som kundene blir stolte av.

Scan QR-koden og registrer
deg for å teste Edgefast.

ESSVE

GET IT DONE

Nye vinduer og balkongdør står klare på balkongene.

Selv med tak over tak, må isolasjonen dekkes til. – Det danner seg kondens på det kalde presenningtaket blant annet på grunn av varme fra avtrekksviftene, forklarer prosjektleder Cato Hagen.

legge denne kledningen, mener Toni Lunde som er fasadebas. Han forteller at planken sveller om den blir våt og at de derfor må være påpasselige med å dekke den til. Dessuten har den skjult innfesting, og den er som en Steniplate å skjære i – det støver mye!

LYKTES MED SMITTEFOREBYGGING

Sykefraværet ble begrenset under pandemien takket være et strengt renholds- og smittevernsregime. Tre arbeidstakere fikk korona, og flere måtte tidvis være hjemme med syke skole- eller barnehagebarn. Men totalt sett, ble ikke pandemien det marerittet for framdriften som man kunne frykte, oppsummerer Koltveit og Hagen. ■

FAKTA

ØVRE VÅKLEIVÅSEN BORETTSLAG

Bygd i 1983. 4 blokker med 76 leiligheter.

Energirehabiliterer: skifter tak, kledning, vinduer og dører, og etterisolerer.

Arbeid foregår med stort teltoverbygg.

Totalkost: 40 millioner kroner inklusive teltoverbygget

Borettslaget anses som en spydspiss og et eksempel til etterfølgelse i boligbyggelaget Vestbo der mange andre blokker og rekkehus fra 1970–80-tallet vil ha behov for oppgradering.

K A LØVIK AS, LODDEFJORD

Etablert i 1971 av Knut Andreas Løvik.

Lærebedrift med seks lærlinger blant 33 ansatte.

Daglig leder og største deleier Arild Koltveit.

Bygger nytt og rehabiliterer i Bergen og nabokommunene.

Medlem i Byggmesterforbundet

En liten chip til ventilasjonsanlegget var lenge mangelvare, men kom i tide til at monteringen skulle begynne. Her er Wojciech Markulak i gang med montering i en av leilighetene.

Gjentakelser effektiviserer

K A Løvik har 18 mann i arbeid her, fem av dem er lærlinger. Alle var med på ta av takstein og rive av kledning, frakte materialer ut og inn. For øvrig jobbes det i lag med faste oppgaver så det blir gjentakelser og muligheter for effektivisering når arbeidet fortsetter på neste bygg. De som river av lekter og sløyfer, tar den jobben fra ende til annen, og går så på og legger på påføring, undertak, lekter, isolering, vindsperre og takstein.

Lærlingene er med på alt, men rullerer mer mellom de ulike arbeidsoperasjonene.

– Det blir en fordel med gjentakelser som vi har her, mener tømmer Øystein Løvik. – Det blir lite å sette seg inn så oppgavene går snart på skinner.

Flere oppnår meget godt bestått

I det siste har tre lærlinger i firmaet gått opp til svenneprøven og fått meget godt bestått. Disse lærlingene har fulgt vekslingsmodellen i videregående skole. Det vil si at de har vært med bedriften i perioder helt fra første skoleår.

De som har valgt å gå løpet med vekslingsmodellen, har vært spesielt motiverte og interesserte i faget. Underveis er de også vant til å bli oppfordret til å vise hva de er gode for og forklare hvordan de har løst oppgavene. Det kan nok være til hjelp når de kommer til svenneprøven, mener Kolltveit. →

INSTANT

INSTANT
SPAN 300

KLIKK HER
FOR MER INFO

Instant rullestillas er lette, robuste tårnstillas, designet for å enkel montering uten verktøy. Stillasene kommer i mange konfigurasjoner, slik at du garantert finner et stillas til ditt behov.

OSLO – BERGEN – TRONDHEIM

Instant Norge AS

Deliveien 7, 1540 Vestby

Tel: 23 19 11 00 / post@instant.no

www.instant.no

Nå som arbeidet er ferdig og stillasene tas ned, framstår den første blokka i sin nye drakt. Nye aluminiumskledde vinduer er satt inn, ny sementbasert kledning er lagt på og trekkeverket på verandaene er erstattet av frostet glass. På taket setter glasert betongtaksten prikken over i-en.

Eksempel til etterfølgelse, håper Vestbo

I Øvre Våkleivåsen borettslag i Bergen tenker beboerne langsiktig. De fire lavblokkene deres fra 1983 blir derfor energioppgradert til dagens standard.

– Det begynte med at det trengtes enkelt vedlikehold etter års slitasje, men da dette ble drøftet på beboermøter, klagde beboere over kalde leiligheter med dårlig innelima. Det tok vi tak i, sier gruppeleder Per-Steinar Nilsen i boligbyggelaget Vestbo.

Nilsen og prosjektleder Mats Tranøy visste av erfaring fra andre borettslag at det vil være store fordeler om vedlikeholdet som alle kan se behov for, kunne følges av en standardheving for hver leilighet og borettslaget som helhet.

Men det er slett ikke alle borettslag som får nødvendig aksept blant beboerne til å sette i gang. For her følger det store kostnader med. Økte månedlige utgifter som dette, har ført til at andre prosjekt er skrinlagt.

STYRET TENKTE FRAMOVER

– I dette borettslaget var styret svært framoverlente. De så hvor viktig det ville være å gjøre utbedringene nå så borettslaget kan leve på dem i årtier framover, konstaterer Nielsen.

Han anslår at investeringskostnaden for hver leilighet beløper seg til vel 500 000 kroner for de minste til nesten 880 000 kroner for de største. Alt blir finansiert med lån som har lengre nedbetalings-tid enn Husbankens 30 år.

Nilsen håper dette borettslaget kan bli et eksempel til etterfølgelse for andre borettslag som er tilknyttet Vestbo.

HELHETEN AVGJORDE

– Fire firmaer ble forespurt om å gi tilbud på jobben, og to ble med til forhandlinger. Begge firmaene var kjente fra gode arbeider de har gjort for andre borettslag tidligere. Så helheten i tilbudet og prisen ble avgjørende for at K A Løvik ble valgt, forklarer Mats Tranøy.

Total kontraktsum er 40 millioner inklusive tak over tak. Kontrakten omfatter skifte av takstein med tilleggisolering og vindtetting i taket, skifte kledning, tilleggisolere og vindtette veggene, skifte rekkverk på verandaer, bytte vinduer og balkongdører samt sette inn balansert ventilasjon.

Beboerne er fornøyd med god standardheving

– Vi investerer mye og får høyere husleie, men borettslaget blir betydelig bedre enn det har vært, det blir bedre innelima, og visuelt får vi en moderne farge og glassrekkverk på terrassene, konstaterer styreleder Inge Njøten i Øvre Våkleivåsen borettslag.

Han viser til at den første av fire blokker nå er ferdigstilt.

– Det har vært en lang vei fram og tålmodigheten var nok tynnslitt for folk i blokka etter mange måneder med tak over tak og uten å få sett dagslys. Forsinkede leveranser og andre forhold har gjort det ekstra krevende. Men nå som stillasene omsider er ryddet vekk i den første blokka, ser vi hvor fint det blir, sier Njøten.

Han er glad for den lysegrå fargen som er valgt på Cembrit-kledningen og for at det ble glassrekkverk på terrassene. Det siste var litt dyrere enn et trekkverk, men borettslaget holder seg likevel innenfor de vedtatte kostnadsrammene.

STOPPER TREKKEN

– Vi merker stor forskjell etter at det er etterisolert og vi har fått nye dører og vinduer, sier Gino Morales som bor i den første blokka.

– Leiligheten var svært trekkfull og vanskelig å holde varm. Det trakk ved dørene og vinduene – til og med fra stikkontaktene! forteller han.

Strømregningen har vært lavere så lenge de har hatt presenning rundt hele blokka, og er blitt enda lavere nå som alt er ferdig etterisolert og tettet.

Morales kan underskrive på at det har vært en tålmodighetsprøve å bo så lenge innpakket og med pågående arbeider tett på.

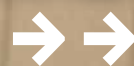
– Det gikk lang tid fra stillasene var satt opp til det ble vår tur, men da håndverkerne kom, gikk det veldig fort. De var høflige og hensynsfulle, sier Morales som likevel savnet noe informasjon underveis om framdriften og arbeidene i deres leilighet.

FOR DEG SOM JOBBER I TØMRERFAGET

TØMREREN

Kristoffer Strat Ilebak
fester en forsterkning
av takstolen.

**Virkelig
praksis for
vg2-elevene**

Rehabilitering
pågår i den tid-
ligere leirkinoen
Haubitz Hall.

KRISTIANSAND: Den nedlagte militærleiren Odderøya er blitt som et utstillingsvindu for flere årskull med elever fra Tangen videregående skole.

Kristian Strandmyr sjekker målene på den nye vindskia.

Petter Sørby Nygaard og Jens Mathias Lian bygger stillas ved tilbygget før taket skal rives.

- Det er greit å jobbe ute, selv om det er bedre i sol! sier Jens Mathias Lian og Petter Sørby Nygaard mens de kler på seg for å gå ut i regnværet.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

I snart fem år har vg2-elevene i bygg- og anleggsteknikk bidratt til rehabilitering av eldre bygninger i leiren. I år er turen kommet til Haubitz Hall som var leirens kino, og kontorbygget som kalles Bygg 137 og ligger i nærheten. I Haubitz Hall er taket lagt om, og bindingsverket til et nytt inngangsparti satt opp. Da vi var på besøk, holdt to elever på med å sette opp stillas før taket på et tilbygg skal rives, én holdt på med vindskiene på kontorbygget og resten av klassen var opptatt med å rive og forberede ominnredning innendørs.

Det regnet, men det skremte ikke Jens Mathias Lian og Petter Sørby Nygaard fra å rigge til et stillas på en trang plass mellom tilbygget og en fjellknaus:

– Vi må jo ha stillas for å kunne jobbe med taket, påpeker de.

Selv om det er bedre å jobbe ute når sola skinner, trives de og foretrekker å være her framfor å sitte på skolebenken hele dagen.

HALVE UKA PÅ JOBBEN

Skoleukene deles i to slik at skoleundervisning og praksis på Odderøya får like mye tid.

– Det vi holder på med her, liker elevene veldig godt. Det er jo praktisk arbeid de valgte da de søkte tømrerfaget, poengterer lærerne Øystein Larsen og Roger Pettersen.

– På denne måten får vi kombinert teori og praksis. Vi kan presentere noe i klasserommet, og vise det i praksis her ute. I Haubitz Hall river og skifter de ut gamle materialer og isolerer på nytt.

Kristoffer Strat Illebæk holder på å forsterke en takstol og er glad for å være

Siste rest av den gamle veggen plukkes ned.

Riving viser oss hvordan det er bygd før, så vi lærer litt av det også, mener Mats Lindeklev.

Lærerne Øystein Larsen og Roger Pettersen gir løpende instruksjoner og følger nøye med på elevenes arbeid.

fysisk aktiv i skoletida. – Jeg liker denne undervisningsmåten for vi lærer jo etter hvert som vi holder på, og vi lærer mer enn på skolen, sier han.

I en annen del av rommet river Mats Lindekleiv av en bjelke. – Det støver fælt, men er gøy å holde på med! Jeg lærer jo litt av å se hvordan det er bygd før, sier han.

ØVELSE GJØR MESTER

De to lærerne vet godt at øvelse gjør mester. Derfor rigget de til en prøvestasjon i hallen på skolen da elevene skulle være med på å skifte 20 vinduer i kontorbygget som er den andre rehabiliteringen i år. To og tre elever gikk sammen om å sette inn like store vinduer som de skulle montere der ute. Så snart de var ferdig, tok de ut igjen vinduet så andre kunne få prøve.

Så var det å gå på nytt forsøk på montering igjen når prøvestasjonen ble ledig. Sånn fikk de god trening før de skulle ut

og praktisere innsettingen på ordentlig, og resultatet ble veldig bra, forteller lærerne.

GODT MED EN REALJOBB

Med flere års erfaring fra dette undervisningsopplegget, vet lærerne at elevene foretrekker å gjøre skikkelig arbeid som skal brukes til noe. Den praksisen er også lærebedriftene glade for når elevene blir læringer.

– Vi hører om elever som velger å øvelseskjøre til hus de har vært med på å bygge eller rehabilitere. Det er selvsagt stas for dem å se det selv og få vist fram hvor fint det er blitt det de har vært med på!

– *Kan det bli for mye rehabilitering og for lite nybygg i undervisningen deres?*

– Nei, om de har lært seg rehabilitering, blir nybygg enkelt. De får med seg mye om konstruksjon og får mer innsikt mens de holder på. Noe av det som vi ikke kommer inn på i disse prosjektene, må vi

gjennomgå på annen måte. For eksempel besøkte vi en takstolprodusent fordi nye takstoler ikke er en del av det vi gjør her.

HÅPER PÅ FORTSETTELSE

Tangen videregående skole har hatt flere rehabiliteringsoppdrag på Odderøya siden 2017 da Kristiansand Håndverkerforening tok initiativ og la opp arbeidet med vollmesterboligen. De ville gjerne at militærleiren som er blitt et populært turområde, skulle se bedre ut.

Siden har flere hus fått en etterlengtet rehabilitering av elevene ved Tangen. Opplegget er som i det første prosjektet, kommunen dekker materialer og noen andre kostnader, så gjør elevene jobben.

Hvordan det går i neste skoleår, er ennå ikke avklart, men de to lærerne håper de får fortsette med andre bygg i leiren. ■

En flott klasseoppgave

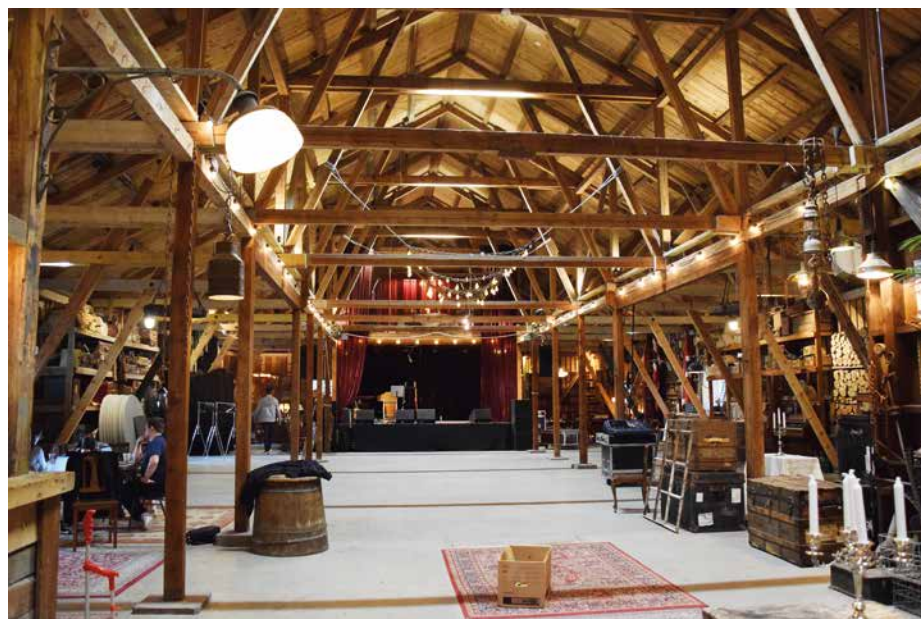
For tre år siden var det Haubitz Laaven som ble rehabilitert. Den har navnet sitt etter Haubitz-kanonene som sto der.

– Det var en stor jobb, konstaterer Larsen og Pettersen, men de er stolte av resultatet som er blitt et konsertlokale med et særegent interiør – det preges av gamle sperreverkstruksjoner og grovt bindingsverk.

Deler av sperreverket måtte skiftes og tappes sammen på gammelt vis. Vest-Agder fylkesmuseum bidro med å vise hvordan nye sperrer skulle føyes sammen med det gamle. En del av skolens oppgave var også å bygge sanitæranlegg. Murerlevene fikk jobben med å støpe gulv.

Inngangspartiet til Haubitz Laaven fra 1940 slik besøkende ser det når de kommer til konsert eller andre arrangementer her.

Interiør i Haubitz Laaven - restaurert og skiftet ut deler av sperreverkstruksjonen.

MONTASJEUTSTYR

er lokale spesialister,
som har et ekstra bredt
sortiment og høy kompe-
tanse innen verktøy,
festemidler
og arbeids-
klær.

Se mer på montasjeutstyr.no

montasje
utstyr

/OPTIMERA/

SPESIALISTEN PÅ LØSNINGER

KLIKK HER
FOR MER INFO

En drøm går i oppfyllelse for tømrmester Moslet

TRONDHEIM: Det var en drøm som gikk i oppfyllelse da tømrmester Torgeir Moslet fikk overta Saxenborg for sju år siden. Nå kan han snart åpne et privat kulturvernssenter der.

AV HARALD VINGELSGAARD
POST@BYGGMESTEREN.AS

Saxenborg er et gårdsanlegg fra 1812 med bygninger som det er endret svært lite på opp gjennom årene. Det består av fire bygninger som er plassert tett inntil hverandre rundt et firkanttun.

– Det er en stor fordel at bygningene ikke var ombygd eller ødelagt, sier Moslet som eier og driver Tradisjonsbygg Trondheim AS.

Han og kona Jorunn Garberg Moslet overtok stedet i 2013.

– Vi fikk kjøpe det rimelig, det var sjenerøst av den forrige eieren som hadde bodd der hele livet. Han var opptatt av at stedet skulle bli godt tatt vare på, forteller Moslet.

I åra etterpå er svært mye arbeid gjort på Saxenborg. Mye mer er på gang. Og mer skal det bli.

BEVARING ER EN LIVSSTIL

– For oss er det en livsstil å bevare Saxenborg, sier Moslet. Han har store planer for stedet. Konas spesialfirma for malerfaglig bygningsvern og hans eget firma, har begge kontor på Saxenborg.

Senere i år vil de åpne et senter som omfatter mer enn bygningsvern.

– Dette skal bli et senter for fagfolk som jobber profesjonelt innen bygningsvern. Her skal det holdes kurs og faglige samlinger for utdanning.

Men det skal også bli et kulturvernssenter for alt fra musikk til mat – og andre typer håndverk, forteller Moslet.

– Saxenborg er i full drift med 20 ansatte innen malerfaglig og tømrerfaglig bygningsvern. Vi jobber med å få til serveringsvirksomhet og kursvirksomhet.

Ennå gjenstår to nye bygninger, ei smie og et dreieverksted. Det ene skal bygges i reisverk og den andre i laft.

Dermed vil de egne seg godt til kursvirksomhet, mener Moslet som ser fram til å utvikle drømmestedet Saxenborg videre. ➔

- Hovedbygningen på Saxenborg er reparert og restaurert til sånn den var tidlig på 1800-tallet, forteller tømrermester Torgeir Moslet.

BYGGMESTERFORBUNDET

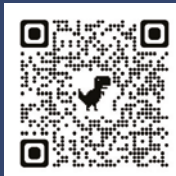

PRØV VÅR FORDELSKALKULATOR

Nå kan du enkelt regne ut hvordan det lønner seg for din bedrift å være medlem i Byggmesterforbundet!

Kalkulatoren regner ut pris på medlemskap og hva du kan spare årlig ved å benytte medlemsfordelene.

Test ut kalkulatoren på byggmesterforbundet.no eller scann QR-kode med ditt mobilkamera:

Sammen tar vi ansvar for en seriøs bransje, opplæring og rekruttering av fremtidige tømrere og byggmestre.

SERIØSE BEDRIFTER STÅR STERKERE SAMMEN

www.byggmesterforbundet.no

OMFATTENDE RESTAURERING

Når man går inn hovedporten og kommer inn på tunet, står hovedbygningen i fronten og vognskjulet på venstre side. Her begynte restaureringsarbeidene. Det var en stor jobb.

Taket var i dårlig forfatning. En femdel av bordene måtte skiftes.

De opprinnelige teglsteinene ble tatt ned og vasket, før de ble lagt på plass igjen. Uoriginale skifersteiner som var brukt som erstatning tidligere, ble fjernet og erstattet av teglstein som var samlet fra tidligere jobber.

Den utvendige kledningen hadde flere lag med maling. Malingen ble fjernet med infrarød varme inntil bart treverk.

– Vi restaurerte og reparerte det som var ødelagt av råte og byttet det ut med nye materialer som mest mulig tilsvarte de originale, forteller Moslet.

Til og med festemidlene som ble brukt i restaureringen, blant annet spikerne, var håndsmidde som da huset ble satt opp tidlig på 1800-tallet.

De to byggene ble malt med berlinerblått, dodenkopf og hvit. Berlinerblå signaliserte velstand tidlig på 1800-tallet. Fargen var svært kostbar den gangen.

– Arbeidet med å skifte tak og fasader på vognskjulet og våningshuset ble kostbart. Uten økonomisk støtte, hadde vi

«Salen» i andre etasje i våningshuset er reparert og restaurert, mest mulig lik det originale.

ikke greid dette løftet, sier Moslet og viser til støtte fra Fortidsminneforeningen og Kulturminnefondet.

Mye arbeid var allerede gjort, men mer var på gang da vi var på besøk. Portalen til anlegget var satt i stand. Et stort vindu var restaurert og satt inn i den bueformede glassverandaen i storstua i våningshuset.

DET LIGGER HISTORIE I SLITASJEN

Saxenborg er et sted med mye historie og mange spesielle rom. Det fineste rommet er nok «Salen» i andre etasje i våningshuset der Moslett og kona bor. Salen er stua deres. Der er det originalt håndhøvlet regulv, lagt med not og fjær, i fulle lengder.

– Gulvbordene ble skrubbet rene og delvis pusset. Vi slipte ikke fordi det fjerner slitasjesporene som forteller om bruken av gulvet opp gjennom årene. Gulvet er vokset for at treverket skal få sin opprinnelige glans.

På veggene er det laminerte veggplater, de samme som ble montert originalt tidlig på 1800-tallet.

– Platene er høvlet og limt, og limet holder ennå, forteller han.

På veggene er det dekorasjoner med søyleornamentikk. I overgangen mellom vegg og taket er det «tanningsborder» i tre, en svært forseggjort pynt.

Gården Saxenborg er bygd i streng empire stil, mens en glassveranda og inngangspartiet ble bygd i sveitserstil omkring 1870.

Gulv og vegger i rommene er behandlet på samme måte som i «Salen». Innvendige overflater skal framstå mest mulig som opprinnelig.

– Vi har stort sett brukt samme type materialer som originalt. Og samme verktøy som ble brukt da husene ble bygd på 1800-tallet, der verktøysporene er synlige, forklarer Moslet. ■

Saxenborgs hovedbygning til venstre og vognskjulet til høyre, med tak og fasader som er reparert, restaurert og malt på nytt.

FAKTA:

SAXENBORG AV RØNNINGEN

Saxenborg er et gårdsanlegg fra 1812 som består av fire hus: Våningshuset, en forvalterbolig med sauefjøs, et vognskjul og en låve. Våningshuset har en stor stue i første etasje, et rom til selskaper. I andre etasje bor Moslet og kona. I vognskjulet er det nå bygningsvernbutikk og et lite forsamlingsrom i første etasje, og festlokale som nå brukes til kontorer, i andre etasje. Forvalterboligen er satt i stand og leid ut som bolig. Sauefjøset i samme bygning har utleieleilighet. Låvebygningen med fjøs og korntørke er nå innredet med verksteder, for maler, snekker og vindusrestaurering. Dessuten er det et lager.

TRADISJONSBYGG TRONDHEIM AS

Etablert i 2006 av Torgeir Moslet. 10 ansatte som for det meste restaurerer antikvariske og vernet bygger. Driftsinntekter i 2020: 14,3 millioner kroner. Medlem i Byggmesterforbundet.

Den bueformede glassverandaen er bygd på 1870-tallet, forteller Moslett.

BRANSJEREGISTERET

VINDUER OG DØRER PRODUSERT I NORGE

NORDVEST
VINDUET

WWW.NORDVESTVINDUET.NO

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

**AUST
VOLL**
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design
Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34
E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet

www.verktoysliping.no

Mobil 932 11 439 / 997 93 140

Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura

E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

Sagbruk
Treindustri
Metallindustri
Byggentreprenør
Skogentreprenør
Private

Salg av verktøy

BYGGMESTERFORBUNDET

Seriøse bedrifter
står sterkere
sammen!

BLI MEDLEM

www.byggmesterforbundet.no

Gi de ansatte noe å snakke
om hele neste år – bestill et
BRASSEABONNEMENT
på Byggmesteren!

10 utgaver i året for kun kr. 480,-*

* Forutsetter ett hovedabonnement

B Byggdata

Tlf. 24 14 66 30

Kalkyleverktøy for håndverkere
og takstfolk

www.byggdata.no

PRODUKTER

MILWAUKEE 15G/16G

KOMPAKTE DYKKERT- PISTOLER PÅ BATTERI

Milwaukees to nye dykkertpistoler 15 G og 16 G spikrer raskt og nøyaktig i krevende materialer.

Dykkertpistolene har en kompakt størrelse, slik at brukerne får en tydelig siktlinje for å plassere spikeren nøyaktig. Siden verktøyet avfyrer opptil tre spikre i sekundet, vil brukerne oppleve svært lite

driftsstans og maksimal produktivitet, lover produsenten.

Her skal bruker få rene spikerhull og så lite skade som mulig på materialet. I tillegg er verktøyet utstyrt med støtfangere og overstøp som beskytter alle overflater de plasseres på.

Børsteløse motorer skal gjøre dykkertpistolene mer holdbare og pålitelige.

HONDA EU 32i

LITE AGGREGAT MED HØY YTELSE

Aggregatet Honda EU 32i er lett å transportere, bruker mindre drivstoff og leverer hele 3200 watt til byggearbeidet, ifølge produsenten. Honda hevder de er først ute med å ta i bruk motorteknologi som du vanligvis finner i biler og racerbåter, i et bærbart aggregat med direkte bensinnsprøytning. Det reduserer drivstoffbruket og minimerer utslippene: Honda EU 32i har 35 prosent lavere forbruk enn forgjengeren EU 30i ved full belastning. Du trenger ikke å stanse aggregatet ved påfylling av drivstoff, slik at strømforsyningen skjer uten avbrudd. Aggregatet veier 26,5 kilo.

ELMA B-SCOPE

TA EN TITT PÅ DET USYNLGE

Det fleksible endoskopet Elma B-Scope 800 kommer til de fleste steder og bruker din mobil som skjerm og opptaker.

Endoskopet er utstyrt med kraftig lys ved begge kameraene som sikrer klare bilder, selv i mørke. Med opptak av stillbilder og video i høy oppløsning som lagres direkte på din enhet, og enkel rapportgenerator med tekst og bilde, sikres dokumentasjonen direkte sammen med inspeksjonen, sier importøren Elma Instruments.

HULTAFORS

PROFFE VERKTØY- BELTER I SKINN

Hultafors lanserer verktøybelter og verktøyholdere fra det amerikanske merket CLC Work Gear.

Produktene leveres i ulike materialer som høykvalitetsskinn og ballistisk polyester, i ulike varianter og størrelser. Godt skinn sikrer lang holdbarhet. Verktøybeltene har flere poser, lommer og holdere som gjør dem svært brukervennlige, forsikrer leverandøren.

KOMPLETT FERDIGHUSFABRIKK TIL LEIE

Fabrikken ligger i Modum kommune ved Vikersund. Kapasitet opptil ca. 300 ferdighus/hytter i året. Automatisk tysk kappanlegg og stabler etc. Jigger for vegg-elementer med bredder fra 30 til 150cm. Ny isolert hall med traverskran som gir muligheten til å produsere hele vegger opp til 12 meters lengde. Transportutstyr som traller og flere trucker inngår i leien. Anlegget er på ca. 4000 kvm. inkl. overbygget hall for av- og pålessing 2 trailere samtidig. Det foreligger ferdige brosjyrer for hus og hytter. Kjent merkevare i over 50 år. Kan produseres på lisens.

Nor Holding og Eiendom as

post@nor-holding.no - Tlf. 92 03 11 71

Bygg bærekraftige uterom – Tenk Tre

www.trefokus.no • www.tenktre.no

NS AB 000 kl1

Vil du ha rette terrassebord med jevn overflate og uten kvisthull, impregneret etter norske regler og kontrollert av uavhengige kontrollører? Da velger du NS-merket 1. sortering impregnerte terrassebord.
Les mer på trefokus.no

TreFokus

Se alltid etter **NS**-merket tre når du skal bygge!

Gode årsmøtediskusjoner i Kristiansund

En runde til om forbundets veivalg

Forbundets veivalg med mulig medlemsutvidelse og navneskifte, var emnene som vakte mest diskusjon på årsmøtet i Byggmestrenes forening i Kristiansund i slutten av mars.

– Møtet ble så engasjerende som jeg håpet på, men vi klarte ikke helt å lande på foreningens standpunkt, sier formann Jørgen Schnell.

– Jeg innledet om forbundets argumenter for å utvide medlemskriteriene og dermed behovet for å endre navnet. I diskusjonen var det noen som var skeptiske fordi en åpning for tømrerbedrifter uten mesterbrev, vil vanne ut statusen som Byggmesterforbundet har, mens andre mener det kan være riktig å slippe gode tømrerbedrifter til, forteller Schnell.

Saken om veivalget ble tatt opp utenom

den ordinære sakslista til årsmøtet, så foreningen samles igjen for å konkludere i begynnelsen av mai. Da vil også administrerende direktør Knut Strand Jacobsen bli med og redegjøre nærmere for forslagene.

STYRKER ØKONOMIEN FOR ØKT AKTIVITET

– Bortsett fra regnskap og årsberetning, var et forslag i fem punkter fra styret det viktigste på det ordinære årsmøtet, fortsetter formannen.

Forslaget innebærer flere tiltak som vil gi økt aktivitet i foreningen. Det gjelder profilering, kursaktiviteter og tettere forbindelse med forbundet sentralt.

På to-tre års sikt vil foreningen gjerne

Jørgen Schnell fortsetter som formann i to nye år i Byggmestrenes forening i Kristiansund. (Arkivfoto)

arrangere forbundets landsmøte.

Alt sammen krever en bedre økonomi i foreningen, så styrets forslag om å doble serviceavgiften til 2 000 kroner, og medlemsavgift for bedrifter til 1 000 kroner, ble enstemmig vedtatt.

SCHNELL FORMANN I TO NYE ÅR

Jørgen Schnell som

har vært formann i ett år, ble gjenvalgt til to nye år. Med seg i styret fikk han Kjell Håkon Husvik som nestformann, og følgende styremedlemmer: Ragnar Øyen, Martin Høyemsvoll og Thomas Olsen.

Region Øst går på for medlemsvekst

Ingen kontroverser, gjenvalg i styret samt en ambisjon om å rekruttere flere medlemmer, oppsummerer generalforsamlingen i Byggmesterforbundet Region Øst i slutten av mars.

Region Øst er et resultat av fusjonen mellom Byggmesterforbundets lokalforeninger i Oslo/Akershus og Hedmark. Generalforsamlingen var derfor den første i den fusjonerte lokalforeningen. Fusjonen var naturlig nok en av de store sakene i fjoråret som for øvrig var preget av pandemien og dens begrensninger for kurs og sosiale aktiviteter. Det åpnet seg likevel for en verdig feiring av 175 års jubileet til lokalforeningen i Oslo/Akershus, som var en annen av de viktige sakene i 2021.

SATSER MER PÅ REKRUTTERING

Etter flere år med medlemsvekst, opplevde lokalforeningen ikke vekst i 2021. Den

Styreleder Kenneth Frostrud Werner (nærmest) og daglig leder Harald Hansen vil sette inn krefter på å gjenskepe medlemsvekst i Byggmesterforbundet Region Øst.

fikk én utmelding mer enn innmeldinger. Nå vil den derfor sette inn krefter på å rekruttere flere medlemmer, drive mer oppsøkende virksomhet overfor eksisterende og potensielle medlemmer, framgår det av årsberetningen.

ALLE BLE GJENVALGT

Lokalforeningen har god økonomi, og oppnådde i fjor et overskudd på snaut 310 000 kroner. Generalforsamlingen godkjente uten innvendinger årsberetningen og regnskapet.

Valgene til styret og komiteer gikk også helt som foreslått fra valgkomiteen. Dermed kan det samme styret gå løs nye oppgaver i et nytt arbeidsår.

Nestlederen og to styremedlemmer var på valg i år, og alle ble gjenvalgt. Styreleder Kenneth Frostrud Werner får med seg i styret Thomas Jacobsen som nestleder og styremedlemmene Torstein Lium og Simon Fossum som ble gjenvalgt for to år, og Rune Alnes Dyb og Svein Adolfsen som ikke var på valg.

Pust ut!

SUDOKU 0422

LETT:

5	2				3		8	9
4	3	8		9	5	1	6	2
	1						7	3
8		1				9		6
7				2	6			5
	6	3	5	1		8	4	7
6					1	2		
3				5	2	7		
1			3	7	8	6		

VANSKELIG:

6		8		5				1
						3		4
	2	1				7		8
	6			3				
5			7		1		3	
	1						7	
1	3	2	9		8	5		
9				1	5			
								6

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

5	9	8	7	6	1	3	2	4
1	6	2	3	5	9	7	8	4
8	3	2	1	7	6	5	4	9
7	8	6	1	5	9	2	3	4
5	1	3	9	2	8	6	7	4
9	2	6	7	3	1	5	8	4
3	7	5	8	2	9	1	6	4
2	9	1	5	6	7	8	3	4
6	8	7	3	9	1	2	5	4

VANSKELIG:

9	6	1	3	2	7	5	8	4
3	8	2	5	1	7	9	4	6
7	5	8	9	6	2	3	1	4
6	7	8	9	2	5	3	1	4
2	3	9	1	7	4	6	8	5
5	1	7	6	3	8	2	9	4
8	5	7	9	6	9	1	2	3
7	9	3	2	8	1	5	6	4
1	2	6	7	5	3	8	9	4

GODT Å HØRE!

En tømrersvenn hadde vært på date og fulgte jenta hjem. Hun var flott og tiltrekkende, så han ville ikke nøye seg med et raskt nuss på kinnet før hun forsvant inn. Lent inntil inngangsdøra og med hendene farende over hele henne, forsøkte han på alle mulige måter å få henne med på en liten kvikk runde. – Det er alt jeg ber om, det vil gjøre kvelden helt perfekt, tryglet han. Hun sa nei, så han lirket og lurte med forskjellige triks inntil plutselig jentas søster sto der i døra i bare morgenkåpe og sa: – Jeg skal hilse fra pappa og si at enten skal du få deg en runde med meg, eller kanskje han kommer ned og gir deg det, men kan du ikke se å ta bort handa fra callinganlegget!

HALV PRIS NÅR FLERE I BEDRIFTEN VIL LESE BYGGMESTEREN

BESTILL MEDARBEIDERABONNEMENT
BYGGMESTEREN.AS/ABONNEMENT

**BYGG
MESTEREN**

BYGG MESTEREN **SPESIAL**
**BATTERI-
VERKTØY**
16 SIDERS BLAD I BLADET

I JUNI KOMMER VÅR SPESIALUTGAVE OM BATTERIVERKTØY

Sager, bor og driller som er batteridrevne, blir stadig kraftigere og tåler lengre tids arbeid uten stopp. Vi ser på driftssikre verktøy av flere typer og henter inn erfaringer fra brukere.

**06/22
JUNI**
MATERIELLFRIST: 3/6